

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการกระจายของประชากร การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน

1.1 รูปแบบการกระจายของประชากร

การศึกษา รูปแบบการกระจายของประชากรในถิ่นที่เกาะลุ่มยเป็นการตรวจสอบว่า ประชากรในท้องที่ต่าง ๆ บนเกาะมีการรวมตัวหรือกระจายตัวอย่างไร สำหรับเทคนิคการวัด การกระจายตัวของประชากรในเขตถิ่นที่เกาะลุ่มย ผู้วิจัยใช้วิธีหาค่าดัชนีการรวมตัวของประชากร (Concentration Index) และลอเรนซ์ เคิร์ฟ (Lorenz Curve) โดยพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากรในระดับตำบล

ค่าดัชนีการรวมตัวของประชากร เป็นค่าที่ใช้วัดการกระจายตัวหรือรวมตัวของประชากร รวมทั้งการตั้งถิ่นฐานของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำเอา ตัวเลขอัตราส่วนของขนาดพื้นที่และจำนวนประชากรในถิ่นที่ (ตำบลต่าง ๆ ในเกาะลุ่มย) มาจัด เรียงตามความเข้มของความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่ อนึ่ง ค่าดัชนีการรวมตัวของประชากร จะเปลี่ยนแปลงอยู่ระหว่าง 0-1 ถ้าค่าดัชนีการรวมตัวเข้าใกล้ 0 แสดงว่าการกระจายตัว ของประชากรสูง แต่ถ้าค่าดัชนีการรวมตัวเข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีการรวมตัวของประชากรสูง ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการตั้งถิ่นฐาน การใช้ที่ดินและระดับการพัฒนาของ พื้นที่ได้ดี สูตรสำหรับการหาค่าดัชนีการรวมตัวของประชากรมีดังนี้

$$\text{ดัชนีการรวมตัวของประชากร} = \frac{\text{ผลรวมของร้อยละสี่เหลี่ยมของพื้นที่} - \text{ผลรวมของร้อยละสี่เหลี่ยมของประชากร}}{\text{ผลรวมของร้อยละสี่เหลี่ยมของพื้นที่}}$$

ส่วนลอเรนซ์ เคิร์ฟ พิจารณาจากเส้นแสดงการกระจายตัวที่สมบูรณ์ ซึ่งเส้นโค้ง แสดงการกระจายตัวของประชากรที่สร้างขึ้น (ในแต่ละปี) เข้าใกล้เส้นแสดงการกระจายตัว ที่สมบูรณ์มากเท่าไร ก็ยิ่งแสดงว่ามีการกระจายตัวของประชากรในถิ่นที่มากเท่านั้น

จากค่าความหนาแน่นของประชากรรายตำบลในเกาะลุมพุก (ตารางที่ 8 และ 9) เมื่อนำไปคำนวณหาค่าดัชนีการรวมตัวของประชากร และลอเร็นซ์ เคิร์ฟ ปรากฏผลว่า การกระจายตัวของประชากรในเขตพื้นที่เกาะลุมพุกเมื่อปี 2516 มีความแตกต่างของความหนาแน่นของประชากรระหว่างตำบลที่มีความหนาแน่นสูงที่สุดกับตำบลที่มีความหนาแน่นต่ำสุด เพียง 1.83 เท่าตัว กล่าวคือตำบลตลิ่งงามมีความหนาแน่นของประชากรประมาณ 193.66 คนต่อตารางกิโลเมตร แต่ตำบลลิปะน้อยมีความหนาแน่นของประชากรประมาณ 105.81 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนค่าดัชนีการรวมตัวของประชากรในเขตพื้นที่เกาะลุมพุกเมื่อปี 2516 มีค่าเท่ากับ 0.09 สำหรับปีปัจจุบัน (2528) จะเห็นได้ว่าลักษณะการกระจายตัวของประชากรในเขตพื้นที่เกาะลุมพุกมีเค้าโครงเปลี่ยนแปลงไปจากภาพเดิม เมื่อ 12 ปีก่อน (ปี 2516) ซึ่งอยู่ในช่วงปีก่อนที่กิจกรรมท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทภายในเกาะ กล่าวคือการกระจายตัวของประชากรมีแนวโน้มลดต่ำลง อีกทั้งค่าความแตกต่างระหว่างตำบลที่มีความหนาแน่นสูงที่สุดกับตำบลที่มีความหนาแน่นต่ำสุดกลับลดต่ำลงเหลือเพียง 1.80 เท่าตัว จะเห็นได้ว่าตำบลตลิ่งงามยังคงครองความเป็นตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงที่สุดอยู่เช่นเดิม หากแต่คงเหลือความหนาแน่นของประชากรเพียง 176.61 คนต่อตารางกิโลเมตร ตำบลที่มีความหนาแน่นต่ำสุดแปรเปลี่ยนจากตำบลลิปะน้อยมาเป็นตำบลหน้าเมืองและมีความหนาแน่นของประชากรลดเหลือเพียง 98.32 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีค่าต่ำกว่าความหนาแน่นของประชากรในตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ำสุด (ตำบลลิปะน้อย) เมื่อปี 2516 อย่างเห็นได้ชัด ส่วนค่าดัชนีการรวมตัวของประชากรในเขตพื้นที่เกาะลุมพุกในปี 2528 มีค่าเท่ากับ 0.11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ความหนาแน่นของประชากรรายตำบลและร้อยละต่อลิ้มของประชากร ปี 2516

ตำบล	ความหนาแน่นของ ประชากร คน/กม. ²	ขนาดพื้นที่			ขนาดประชากร		
		กม. ²	ร้อยละ	ร้อยละต่อลิ้ม	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละต่อลิ้ม
สีป่น้อย	105.81	27.53	11.90	11.90	2,913	9.43	9.43
บ่อยุต	106.62	40.04	17.31	29.21	4,269	13.83	23.26
หน้าเมือง	107.88	37.58	16.24	45.45	4,054	13.13	36.39
แม่น้ำ	130.60	35.33	15.27	60.72	4,614	14.95	51.34
มะเร็ด	153.47	33.16	14.33	75.05	5,089	16.49	67.83
อ่างทอง	155.64	32.80	14.18	89.23	5,105	16.54	84.37
ตลิ่งงาม	193.66	24.92	10.77	100.00	4,826	15.63	100.00
รวม		231.36	100.00	411.56	30,870	100.00	372.62

ที่มา: คำนวณจากตารางที่ 5 และ 11

ตารางที่ 9 ความหนาแน่นของประชากรรายตำบลและร้อยละละลุ่มของประชากรปี 2528

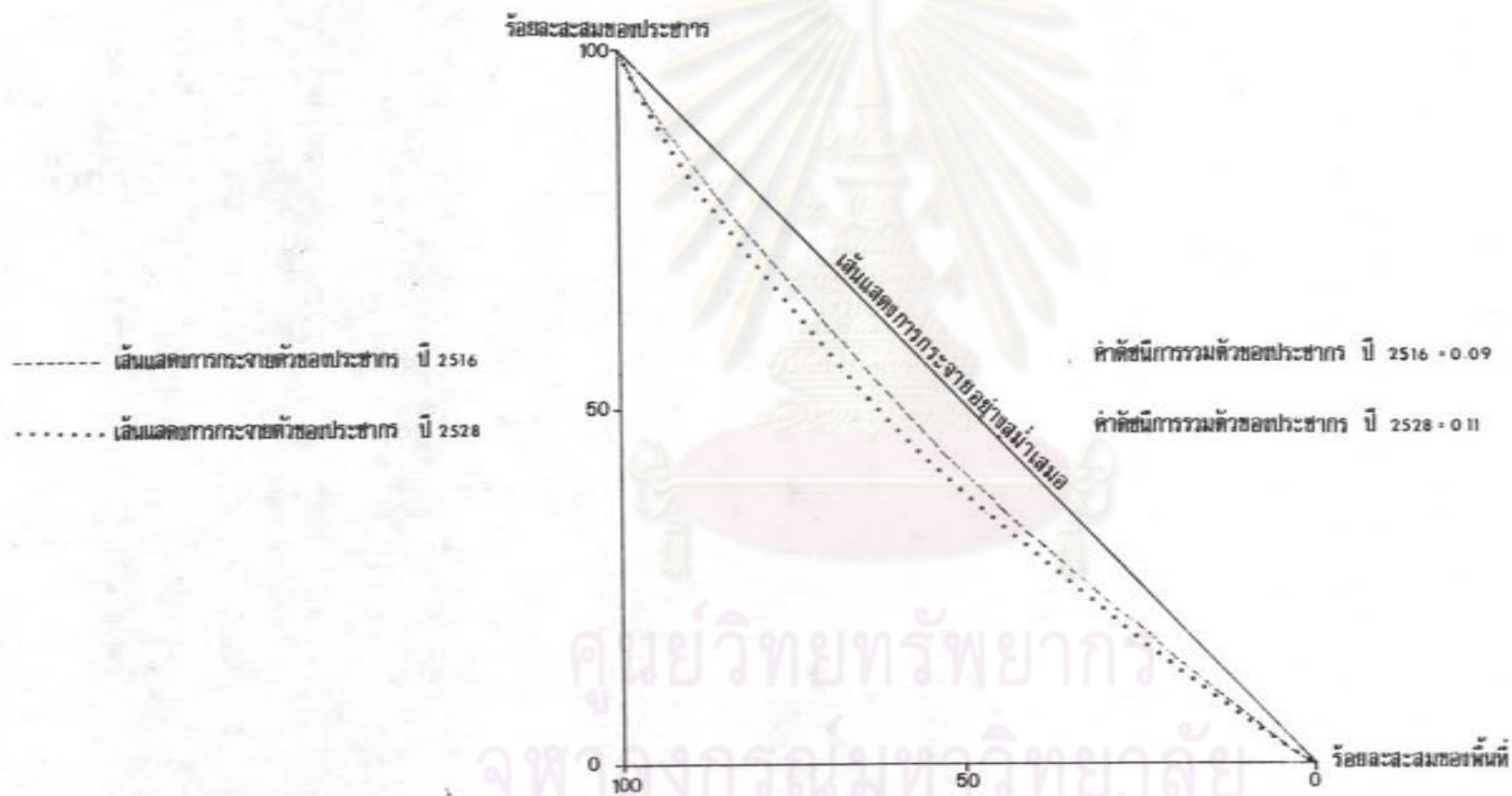
ตำบล	ความหนาแน่นของ ประชากร คน/กม. ²	ขนาดพื้นที่			ขนาดประชากร		
		กม. ²	ร้อยละ	ร้อยละละลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละละลุ่ม
หน้าเมือง	98.38	37.58	16.24	16.24	3,697	12.51	12.51
บ่อผุด	101.62	40.04	17.31	33.55	4,069	13.77	26.28
สีป่น้อย	106.32	27.53	11.90	45.45	2,927	9.90	36.18
แม่ไม้	114.27	35.33	15.27	60.72	4,037	13.66	49.84
มะเร็ต	142.37	33.16	14.33	75.05	4,721	15.97	68.81
อ่างทอง	173.99	32.80	14.18	89.23	5,707	19.31	85.12
คลังงาม	176.61	24.92	10.77	100.00	4,401	14.88	100.00
รวม		231.36		420.24	29,559		375.74

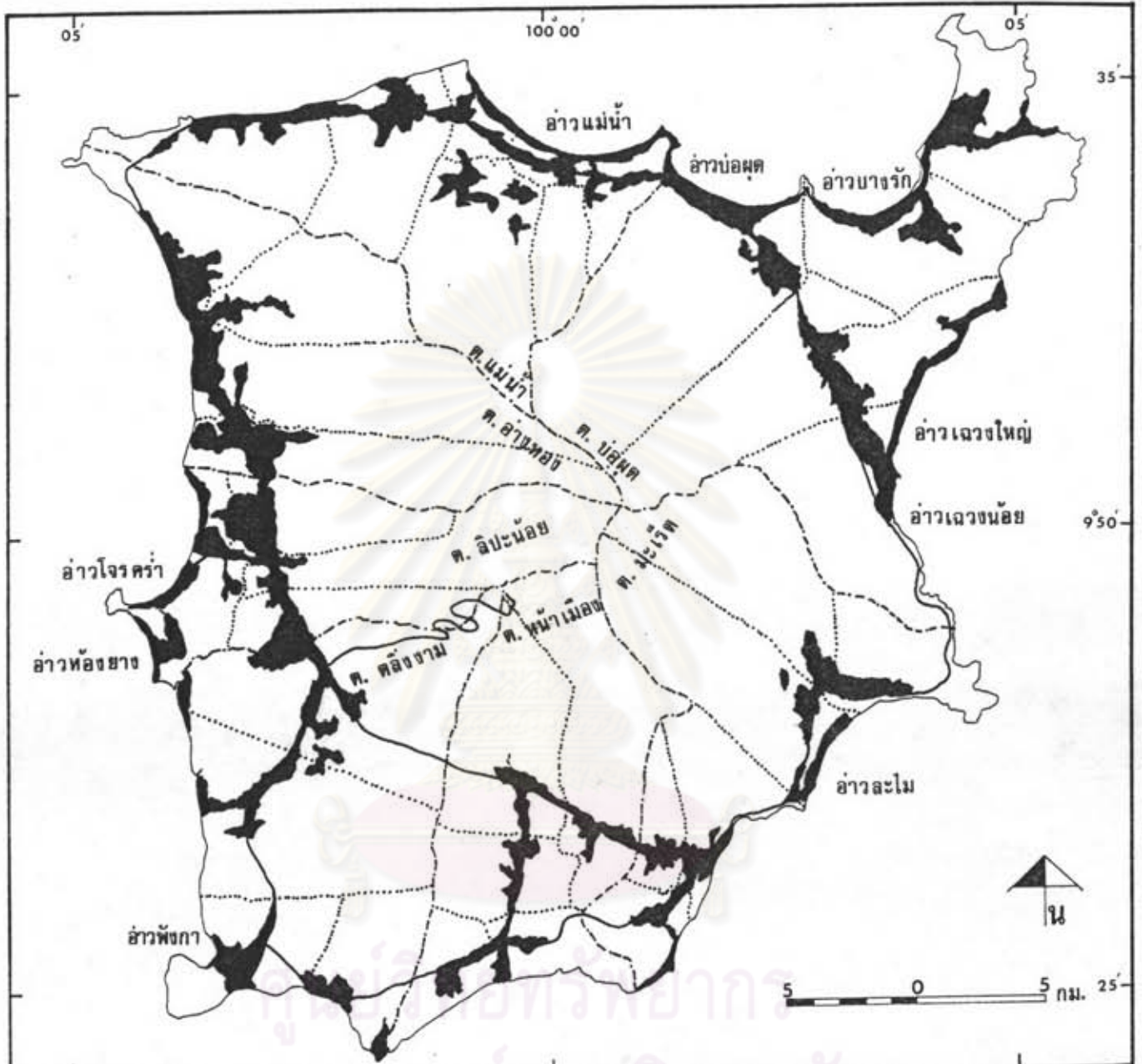
ที่มา: คำนวณจากตารางที่ 5

ดังนั้น จากคำอธิบายการรวมตัวของประชากร และลอเรนซ์ เคิร์ฟ (แผนภูมิ 6) จะเห็นได้ว่าในช่วงปีหลังจากที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะลุมพุก ประชากรที่อาศัยอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ที่บริเวณเกาะแห่งนี้มีการรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มก้อนมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากคำอธิบายการรวมตัวของประชากรระหว่างปี 2516 และ 2528 ที่พบว่าคำอธิบายการรวมตัวของประชากรเข้าใกล้ 1 มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนลอเรนซ์ เคิร์ฟ ซึ่งเปรียบเทียบลักษณะการกระจายตัวของประชากรระหว่างปี 2516 และ 2528 ที่เส้นแสดงการกระจายตัวของประชากรปี 2528 อยู่ห่างจากเส้นแสดงการกระจายตัวที่สมบูรณ์ (Line of Perfect Equality) เพิ่มขึ้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของสภาพที่ตั้งของชุมชนทั้งทางด้านลักษณะภูมิประเทศ สภาพภาพของพื้นที่ ระดับของการพัฒนาในพื้นที่ ตลอดจนสภาพการโยกย้ายถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อการตั้งถิ่นฐานและการเคลื่อนย้ายของประชากรในพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงหรือมีระดับการพัฒนาตัวไปสู่อื่นที่ที่ได้เปรียบหรือพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาสูงได้

จากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัยพบว่า ท้องที่ในเขตพื้นที่เกาะลุมพุกที่มีประชากรรวมตัวกันอยู่นั้นมีได้ทั่วทั้งบริเวณตัวเกาะแต่อย่างใด หากกระจายกันอยู่ตามบริเวณที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูงเช่นพื้นที่ในเขตชุมชนหน้าทอน หมู่ที่ 3 ตำบลอ่างทอง ซึ่งเป็นศูนย์การค้า การบริการ และการปกครองที่สำคัญที่สุดของเกาะ ตลอดจนพื้นที่ที่มีสภาพด้านการท่องเที่ยวและพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวกเท่านั้น อาทิเช่น หาดเจิว (ท้องที่หมู่ที่ 3 ตำบลบ่อผุด) หาดละไม (ท้องที่หมู่ที่ 3 ตำบลมะเร็ด) หาดบางรัก (ท้องที่หมู่ที่ 4 ตำบลบ่อผุด) หาดแม่ไม้ (ท้องที่หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ไม้) หาดทองยาง (ท้องที่หมู่ที่ 2 ตำบลลิปะน้อย) ชุมชนหน้าทอน ลิปะใหญ่ แหลมดิน ลิปะน้อย ตรอกพินรา ท้องบาง ล๊ะเกด หัวถนน แหลมละไม เจิว บางรัก บ่อผุด และชุมชนแม่ไม้ เป็นต้น (แผนที่ 7) ส่วนบริเวณอื่น ๆ นอกจากนี้มีสภาพโดยทั่วไปเป็นเรือกล่นไรรันล่สับกับภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา และที่น้ำสังเกตคือปัจจุบันนี้เกาะลุมพุกมีสภาพความแตกต่างของความหนาแน่นของประชากรอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก

แผนภูมิ 6 การกระจายตัวของประชากรบนพื้นที่เกาะสมุย ปี 2516 และปี 2528

แผนที่ 7 การกระจายตัวของแหล่งที่มีการตั้งถิ่นฐานในเกาะสมุย ปี 2528

สัญลักษณ์

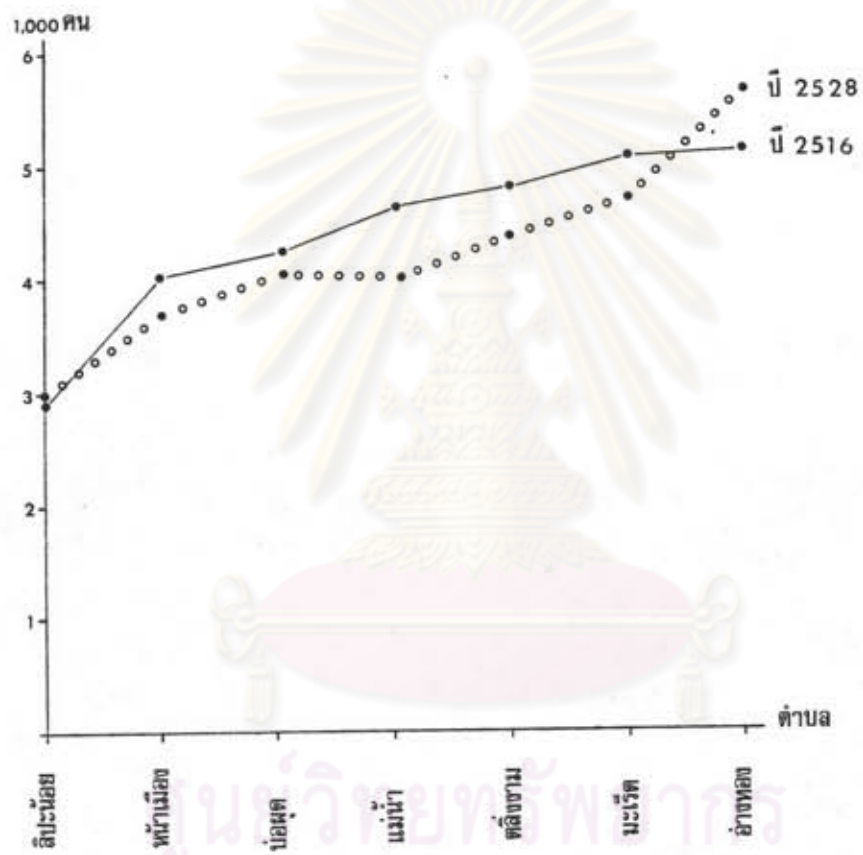
- ถนน
- เส้นแบ่งเขตตำบล
- แหล่งที่มีการตั้งถิ่นฐาน
- เส้นแบ่งเขตหมู่บ้าน

กล่าวคือ หากพิจารณาจากเส้นกราฟในแผนภูมิ 7 ซึ่งเปรียบเทียบประชากรปี 2516 และ 2528 จะเห็นได้ว่าเกาะลุมพินีประชากรลดลงในเกือบทุกตำบล ไม่ว่าจะเป็นตำบลสิ่งงาม หน้าเมือง บ่อผุด หรือตำบลแม่น้ำ ยกเว้นตำบลอ่างทอง มะเร็ต และตำบลลิปะน้อย ส่วนสาเหตุคาดว่าคงจะเกิดจากอิทธิพลของกิจกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนแรงกดดันทางด้านประชากรและที่ดิน ที่ส่งผลต่อการลดลงของประชากรและการย้ายถิ่นให้เกิดขึ้นภายในเกาะ ทั้งนี้เพราะเกาะลุมพินีลักษณะเป็นเกาะและพื้นที่ที่มีอยู่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นที่สูงหรือภูเขา บริเวณที่ราบที่เหมาะสมแก่เกษตรกรรมจึงมีน้อย พื้นที่ที่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้ก็ถูกนำมาใช้จนหมดสิ้นแล้ว รูปแบบเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมที่กระทำกันในลักษณะขยายพื้นที่ออกไปเรื่อยๆ (Extensive Cultivation) จึงไม่สามารถจะทำได้อีกต่อไป ซึ่งจะสังเกตได้จากการลดลงอย่างรวดเร็วของเนื้อที่ป่าไม้ตามแนวเนินเขาบนเกาะลุมพินี อย่างไรก็ตามหลังจากช่วงปีที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเกาะจะพบว่าที่ดินหลายบริเวณซึ่งแทบจะไร้ค่าทางการเกษตรตามชายหาดรอบ ๆ เกาะลุมพินีถูกนำมาใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐานและการใช้ที่ดิน โดยที่ประชากรมีการย้ายถิ่นฐานเข้าไปอาศัยอยู่ตามบริเวณพื้นที่ดังกล่าวทั้งในย่านการท่องเที่ยวและย่านที่มีการคมนาคมสะดวก ดังนั้น รูปแบบการกระจายตัวของประชากรบนพื้นที่เกาะลุมพินีในปัจจุบันจึงปรากฏ 2 ลักษณะคือ

1.1.1 พื้นที่ที่มีประชากรเพิ่มขึ้น (Active Area) พื้นที่ที่มีลักษณะเช่นนี้ส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่แถบบริเวณพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาและสภาพเศรษฐกิจสูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ พื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวกและพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้มีการแสวงหาผลประโยชน์ในด้านธุรกิจท่องเที่ยวได้ ซึ่งนอกจากตำบลอ่างทองอันเป็นพื้นที่แหล่งกลางของเกาะแล้ว จะเห็นได้ว่าพื้นที่ในเขตตำบลมะเร็ต บ่อผุด และตำบลลิปะน้อย โดยเฉพาะบริเวณอ่าวมะเมี อ่าวเจวงใหญ่ อ่าวเจวงน้อย อ่าวบางรัก และอ่าวทองยาง ซึ่งเป็นที่ตั้งท่าเรือข้ามฟากของเกาะลุมพินี นับได้ว่าเป็นย่านชุมชนที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเกาะลุมพินี

1.1.2 พื้นที่ที่มีประชากรลดลง (Passive Area) พื้นที่ที่มีประชากรลดลงในเกาะลุมพินีแก่พื้นที่ที่มีประชากรอพยพย้ายออกมากกว่าย้ายเข้า ประกอบกับอัตราการเพิ่มของประชากรตามธรรมชาติต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นท้องที่ที่อยู่ในเขตตำบลหน้าเมือง บ่อผุด แม่น้ำ

แผนภูมิ 7 จำนวนประชากรของเกาะสมุย รายตำบล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และตำบลสิ่งงาม สำหรับสาเหตุที่ทำให้ประชากรลดลงนั้นเกิดจากสาเหตุ 4 ประการด้วยกันคือ

ประการแรก เนื่องมาจากพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรบนเกาะลุ่มย ถูกสับคลองและทำกินจนหมดสิ้นแล้ว การขยายพื้นที่ทำกินจึงไม่ล้ามารถจะกระทำได้อีกต่อไป

ประการที่สอง ซึ่งเชื่อมโยงกับเหตุผลประการแรกคือ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เกาะลุ่มยในอดีตทำให้ชาวเกาะลุ่มยมีรายได้จากการประกอบกิจการเกษตรค่อนข้างสูง จึงสามารถส่งเสียให้ประชากรในวัยเรียนออกไปศึกษาในพื้นที่ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าในจังหวัดของตนได้และประชากรเหล่านี้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วส่วนใหญ่มิได้กลับมาประกอบอาชีพยังภูมิลำเนาเดิมของตน

ประการที่สาม บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่ไม่เหมาะแก่การท่องเที่ยว

ประการที่สี่ ความสะดวกทางด้านคมนาคมขนส่งนับว่าเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการอพยพเคลื่อนย้ายไปตั้งหลักแหล่งยังถิ่นอื่นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะประชากรวัยเรียนและวัยแรงงานซึ่งต่างมุ่งไปยังพื้นที่ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่บางตำบลภายในเกาะลุ่มย บางจังหวัดในภาคใต้หรือแม้แต่กรุงเทพมหานคร ส่วนผู้ที่มีหัวทางการค้า (Business Mind) ก็หันไปประกอบอาชีพการท่องเที่ยวหรือไม่ก็ยึดอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตามความถนัดของตน ซึ่งจะได้อีกกล่าวในรายละเอียดต่อไป

1.2 การเปลี่ยนแปลงประชากร

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 10 ซึ่งเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเกาะลุ่มยระหว่างปี 2516 และ 2528 พบว่าเกาะลุ่มยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรในลักษณะที่ลดลงเกือบทุกตำบล นับตั้งแต่ตำบลแม่น้ำ บ่อผุด มะเร็ด หน้าเมืองและตำบลสิ่งงาม ยกเว้นเพียงตำบลอ่างทองและตำบลลิปะน้อยเท่านั้น และที่น่าสังเกต เกาะลุ่มยมีอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ย - 0.35 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าจำนวนประชากรของเกาะลุ่มยมีแนวโน้มลดต่ำลง

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงประชากรเกษียณ รายตำบลในรอบ 12 ปี

ตำบล	จำนวนประชากร		การเปลี่ยนแปลงประชากร		อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเฉลี่ยต่อปี
	2516	2528	จำนวน	ร้อยละ	
อ่างทอง	5,105	5,707	602	45.92	0.9
แม่เฒ่า	4,614	4,037	-577	-44.01	-0.2
บ่อยุต	4,269	4,069	-200	-15.26	-0.4
มะเร็ด	5,089	4,721	-368	-28.07	-0.6
หน้าเมือง	4,054	3,697	-357	-27.23	-0.8
ตลิ่งงาม	4,826	4,401	-425	-32.42	-0.8
ลิปะน้อย	2,913	2,927	14	-1.07	0.4
รวม	30,870	29,559	-1,311	100.00	-0.35

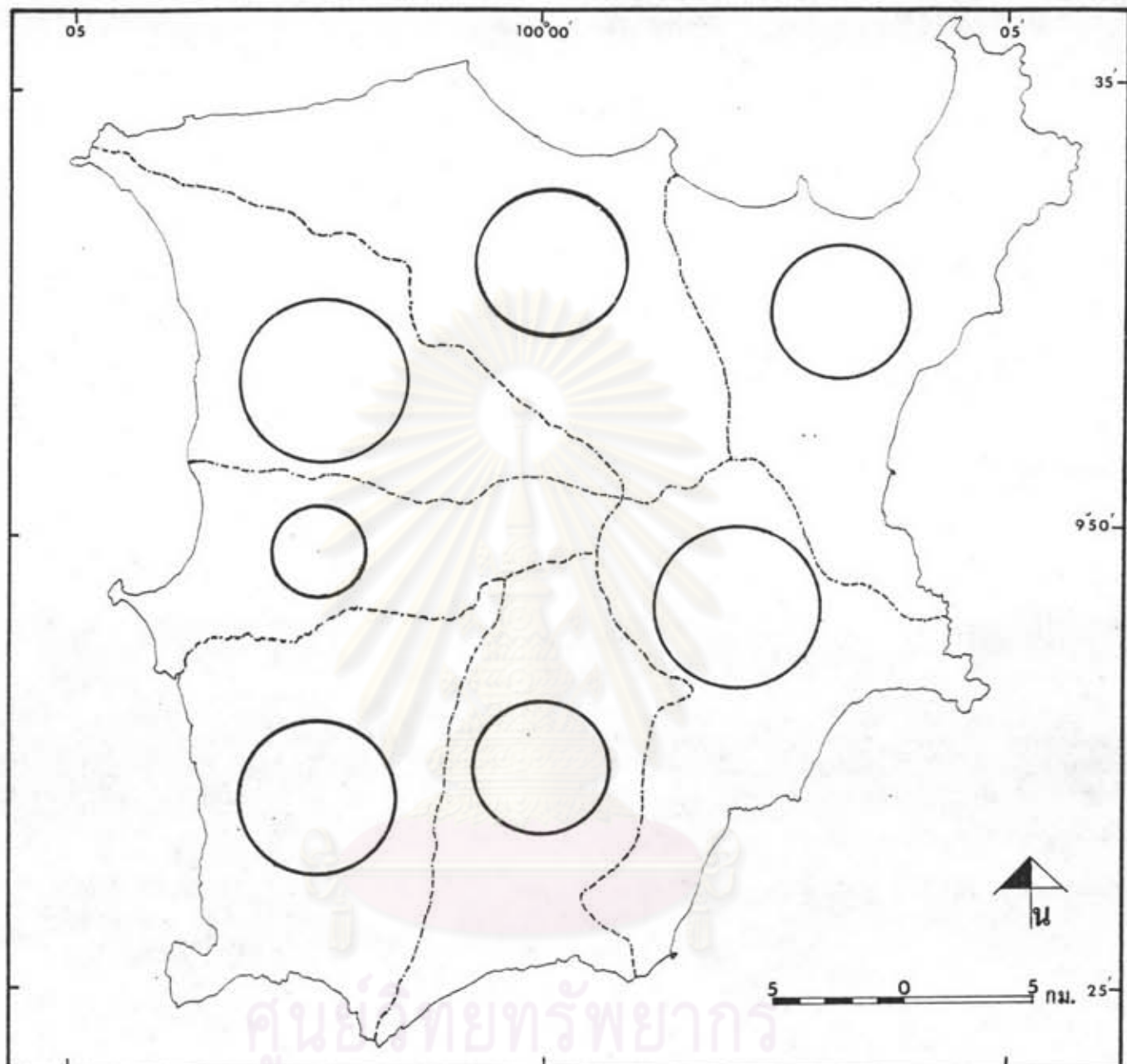
ที่มา: จำนวนมาจากตารางที่ 11

อย่างไรก็ดี จากตารางที่ 11 ซึ่งเปรียบเทียบจำนวนประชากรของเกาะลุ่มระหว่างปี 2516 และ 2528 จะพบว่าตำบลอ่างทองยังคงเป็นตำบลที่มีประชากรสูงที่สุดมาโดยตลอด (ร้อยละ 19.31 ของประชากรทั้งหมด) ขณะที่ตำบลข้างเคียงโดยรอบ ไม่ว่าจะเป็นตำบลมะเร็ต ตลิ่งงาม บ่อผุด แม่น้ำหรือตำบลหน้าเมืองมีประชากรเป็นรองและลดหลั่นลงไปตามลำดับ ส่วนตำบลที่มีประชากรต่ำสุดคือตำบลลิปะน้อยและมีประชากรเพียงร้อยละ 9.90 ของประชากรทั้งหมด (แผนที่ 8 และ 9)

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบจำนวนประชากรของเกาะลุ่มรายตำบลของปี 2516 กับปี 2528

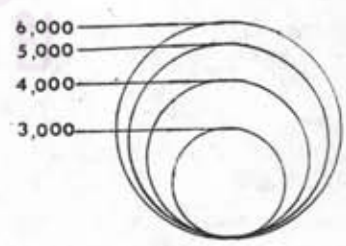
ตำบล	ประชากร ปี 2516		ประชากร ปี 2528	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อ่างทอง	5,105	16.54	5,707	19.31
มะเร็ต	5,089	16.49	4,721	15.97
ตลิ่งงาม	4,826	15.63	4,401	14.89
บ่อผุด	4,269	13.83	4,069	13.77
แม่น้ำ	4,614	14.95	4,037	13.66
หน้าเมือง	4,054	13.13	3,697	12.50
ลิปะน้อย	2,913	9.43	2,927	9.90
รวม	30,870	100.00	29,559	100.00

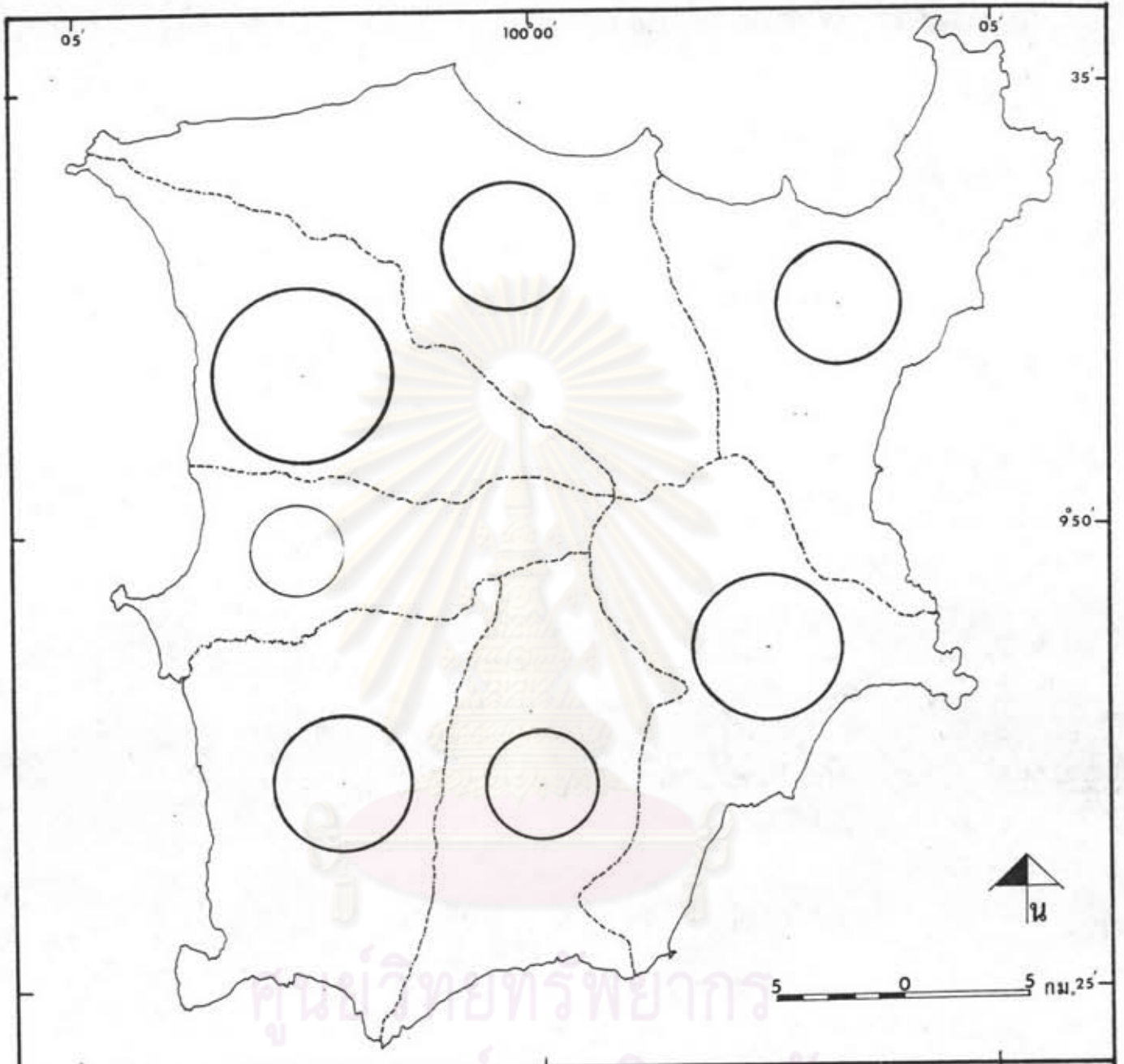
ที่มา: กรมการปกครอง, กองทะเบียนราษฎร

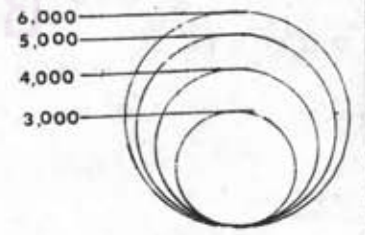
แผนที่ 8 จำนวนประชากรของเกาะสมุขราชตำบล ปี 2516
สัญลักษณ์

----- เส้นแบ่งเขตตำบล

แผนที่ 9 จำนวนประชากรของเกาะสมุขรายตำบล ปี 2528
 สัญลักษณ์
 ----- เส้นแบ่งเขตตำบล

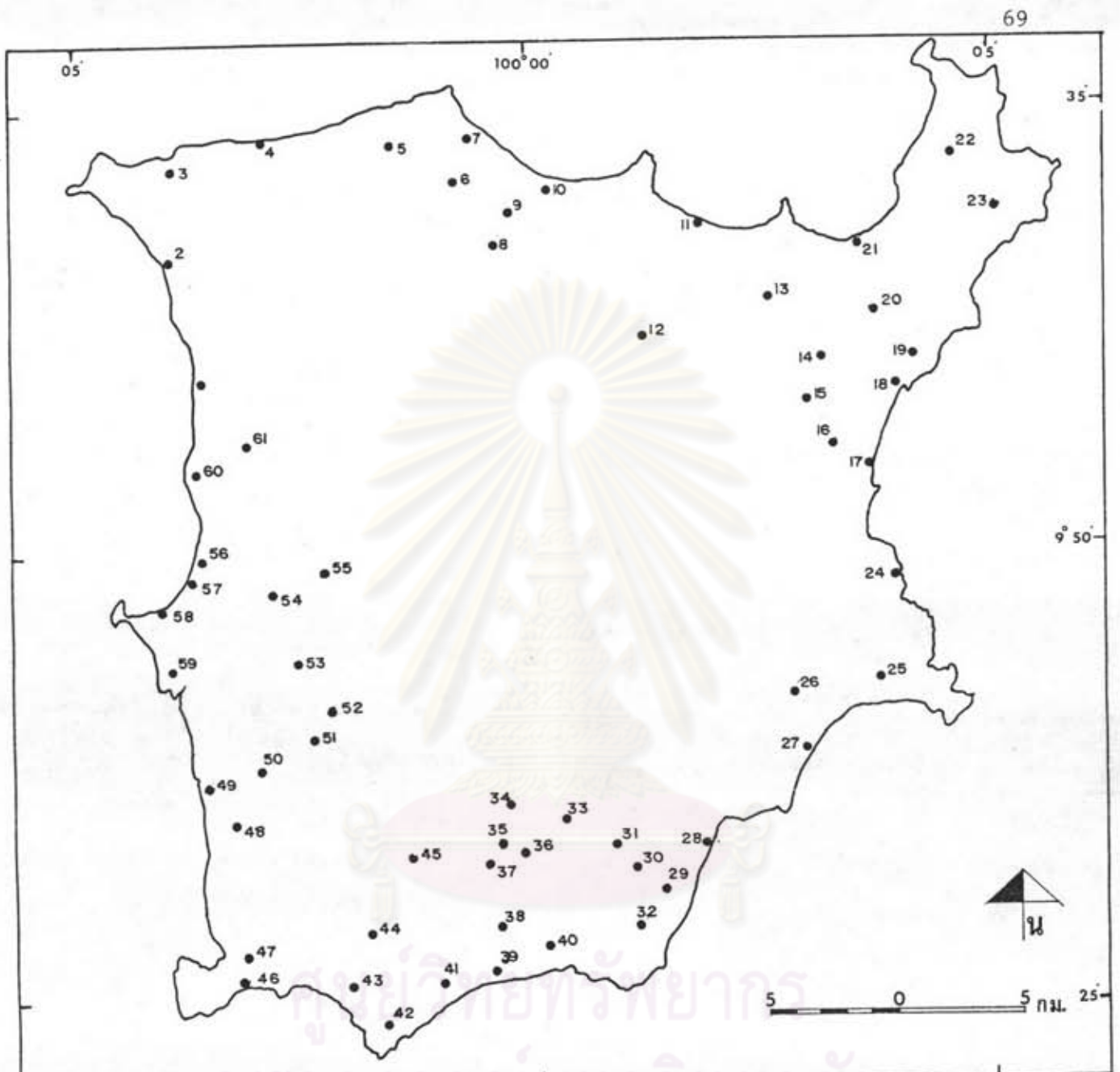
1.3 รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

สำหรับเกาะลุมพินี การตั้งถิ่นฐานบนเกาะแห่งนี้เป็นครั้งแรกประมาณกันว่าไม่ต่ำกว่า 173 ปีมาแล้ว ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (กรมศิลปากร 2505: 96-146) และเมื่อปี 2427 การตั้งถิ่นฐานดังกล่าวยังคงอาศัยบริเวณอยู่เฉพาะทางตอนใต้ของเกาะเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น (เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช 2504: 46-47) โดยเฉพาะบริเวณชุมชนตอนแดง วัดประติมและชุมชนหัวเวียง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่หมู่ที่ 3 ตำบลหน้าเมืองดังปรากฏในปัจจุบัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุผล 2 ประการคือ

1.3.1 เหตุผลทางภูมิศาสตร์ จากการศึกษาภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่เกาะลุมพินี ผู้วิจัยพบว่าบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมดังกล่าวมาแล้วนั้นมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มที่มีอาณาบริเวณกว้างขวางกว่าบริเวณอื่นบนเกาะ

1.3.2 เหตุผลทางประวัติศาสตร์ ในอดีตบริเวณแห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของตัวเมืองลุมพินี ดังปรากฏในรายงานทั่วไปเกี่ยวกับหัวเมืองบึงขี้ไต้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น รศ. 126-127 (ปี 2450-2451) ก่อนที่จะถูกทางราชการโยกย้ายศาลาว่าการเมืองมาตั้งอยู่ที่บริเวณชุมชนตลาดอ่างทองหรือหน้าทอน หมู่ที่ 3 ตำบลอ่างทอง เมื่อปี 2449 (ดังปรากฏในปัจจุบัน)

อย่างไรก็ตาม ในระยะ 82 ปีต่อมา (ปี 2509) พบว่าการตั้งถิ่นฐานของประชากรบนเกาะลุมพินีมีลักษณะกระจายกันอยู่รอบ ๆ เกาะเพิ่มมากขึ้น และประชากรทั้งหมดถึง 36,714 คน จากที่มีอยู่เดิมเพียงประมาณ 2,000 คน (ปี 2427) และเมื่อเปรียบเทียบรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของเกาะลุมพินีระหว่างปี 2508 และ 2528 ซึ่งได้จากการศึกษาแผนที่การสำรวจภาคสนามและการวิเคราะห์ความใกล้เคียงโดยใช้ดัชนีที่เรียกว่า "ดัชนีการกระจาย" ซึ่งผลจากการวัดระยะทางระหว่างชุมชนที่ใกล้ที่สุดเป็นคู่ในบริเวณเกาะลุมพินี ปี 2508 จากแผนที่ 10 ดังปรากฏในตารางที่ 12 สามารถนำมาคำนวณหาค่าดัชนีการกระจายได้จากสูตรดังนี้

แผนที่ 10 ตำแหน่งที่ตั้งของชุมชนในบริเวณเกาะสมุย ปี 2508

สัญลักษณ์

● ตำแหน่งที่ตั้งของชุมชน

ตารางที่ 12 ระยะทางระหว่างชุมชนที่ใกล้ที่สุดเป็นคู่ในบริเวณเกาะลันตา ปี พ.ศ. 2508

หน่วย: กิโลเมตร

อันดับของชุมชน	ระยะทางไปยังชุมชนที่ใกล้ที่สุด		ระยะทางใกล้ที่สุดเป็นคู่
	จาก-ถึง	ระยะทาง	
1	1-2	2.55	
2	2-3	1.85	
3	3-4	1.90	
4	4-3	1.90	1.90
5	5-6	1.45	
6	6-7	0.90	
7	7-6	0.90	0.90
8	8-9	0.75	
9	9-8	0.75	0.75
10	10-11	2.75	
11	11-12	2.50	
12	12-13	2.60	
13	13-14	1.60	
14	14-15	0.90	
15	15-14	0.90	0.90
16	16-17	0.85	
17	17-16	0.85	0.85
18	18-19	0.70	
19	19-18	0.70	0.70
20	20-21	1.40	
21	21-20	1.40	1.40

ตารางที่ 12 (ต่อ)

หน่วย: กิโลเมตร

อันดับของชุมชน	ระยะทางไปยังชุมชนที่ไกลที่สุด		ระยะทางไกลที่สุดเป็นคู่
	จาก-ถึง	ระยะทาง	
22	22-23	1.35	
23	23-22	1.35	1.35
24	24-25	2.10	
25	25-26	1.76	
26	26-27	1.15	
27	27-26	1.15	1.15
28	28-29	1.25	
29	29-30	0.76	
30	30-31	0.65	
31	31-30	0.65	0.65
32	32-31	1.75	
33	33-34	1.15	
34	34-35	0.85	
35	35-36	0.45	
36	36-35	0.45	0.45
37	37-38	1.25	
38	38-39	0.09	
39	39-38	0.09	0.09
40	40-39	1.20	
41	41-42	1.40	
42	42-43	1.05	

ตารางที่ 12 (ต่อ)

หน่วย: กิโลเมตร

อันดับของชุมชน	ระยะทางไปยังชุมชนที่ไกลที่สุด		ระยะทางไกลที่สุดเป็นอันดับ
	จาก-ถึง	ระยะทาง	
43	43-42	1.05	1.05
44	44-43	1.15	
45	45-44	1.75	
46	46-47	0.50	
47	47-46	0.50	0.50
48	48-49	0.90	
49	49-48	0.90	0.90
50	50-49	1.10	
51	51-52	0.60	
52	52-51	0.60	0.60
53	53-54	1.50	
54	54-55	1.10	
55	55-54	1.10	1.10
56	56-57	0.45	
57	57-56	0.45	0.45
58	58-59	1.30	
59	59-58	1.30	1.30
60	60-61	1.15	
61	61-60	1.15	1.15
รวม	N = 61		r = 18.95

สูตร

$$R_n = \bar{r}A/\bar{r}E$$

R_n : ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของชุมชน

$$\bar{r}A : \sum r/N$$

$\sum r$: ผลรวมของระยะทางที่ไกลที่สุดจากชุมชนหนึ่งไปยังอีกชุมชนหนึ่ง

N : จำนวนชุมชน

$$\bar{r}E : 1/2 \sqrt{P}$$

P : N/A

A : จำนวนเนื้อที่ในบริเวณศึกษา (เกาะลุ่มย) คิดเป็น กม.²

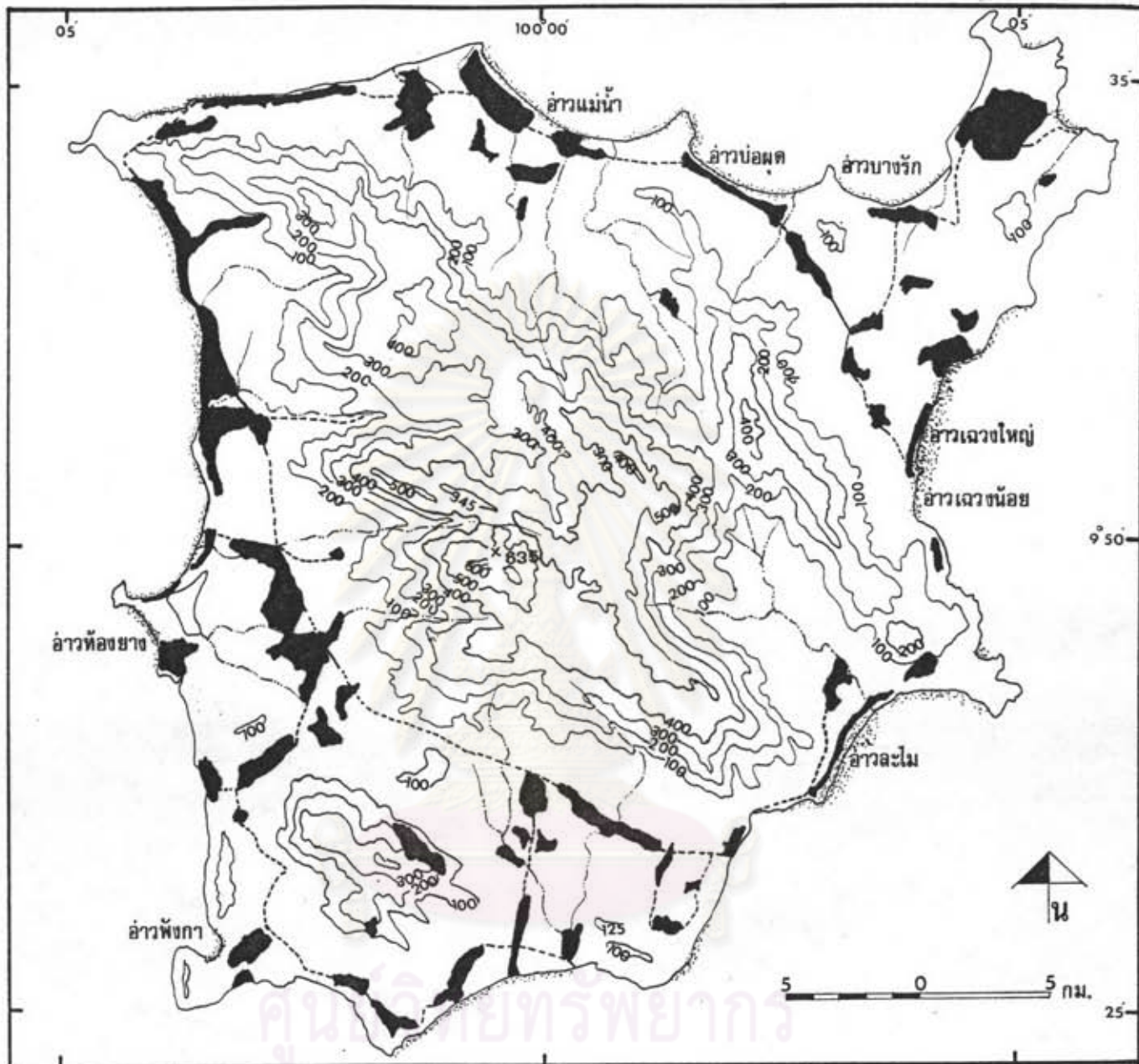
แทนค่า $\bar{r}A = \sum r/N = \frac{18.95}{61} = 0.31$

$$\bar{r}E = 1/2 \sqrt{P} = \frac{1}{10.26} = 0.98$$

$$P = N/A = \frac{61}{231.36} = 0.26$$

$$R_n = \frac{0.31}{0.98} = 0.32$$

ผลลัพธ์คือชุมชนในบริเวณเกาะลุ่มยปี 2508 ที่มีจำนวน 61 แห่ง มีค่าดัชนีการกระจายเท่ากับ 0.32 แสดงว่าสภาพการกระจายที่ตั้งชุมชนในช่วงปีก่อนที่การท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในเกาะลุ่มยนั้นมีลักษณะสัปกลุ่มกันเป็นกระจุกมากกว่ากระจายกันอยู่อย่างโดด ๆ และหากพิจารณาเพิ่มเติมจากแผนที่ 11 จะเห็นได้ว่าชุมชนต่าง ๆ ตั้งเรียงรายอยู่แถบบริเวณรอบ ๆ เกาะ ไม่ได้กระจายกันอยู่ทั่วทั้งเกาะลุ่มยแต่อย่างใด กล่าวคือมีการตั้งถิ่นฐานกันอยู่เป็นกลุ่มตามส่วนมะพร้าวที่มีอยู่โดยทั่วไปแม้ในบริเวณที่สูงโดยรอบเกาะที่มีระดับความสูงไม่เกิน 140 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง และมีขนาดใหญ่บ้างเล็กบ้าง โดยมีชุมชนหน้าทอนเป็นศูนย์กลางการบริหารท้องถิ่น พาณิชยกรรมและการบริการที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของเกาะ ส่วนชุมชนอื่น ๆ ในอีก 6 ตำบลคือ ตำบลมะเร็ด แม่น้ำ ต.สิ่งงาม บ่อผุด หน้าเมืองและตำบลลิปะน้อย ตลอดจนถึงที่ส่วนใหญ่ของตำบลอ่างทองล้วนยังคงมีลักษณะเป็นชุมชนชนบทอยู่แทบทั้งสิ้น

แผนที่ 11 สภาพการกระจายของชุมชนในเกาะสมุย ปี 2508

สัญลักษณ์

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

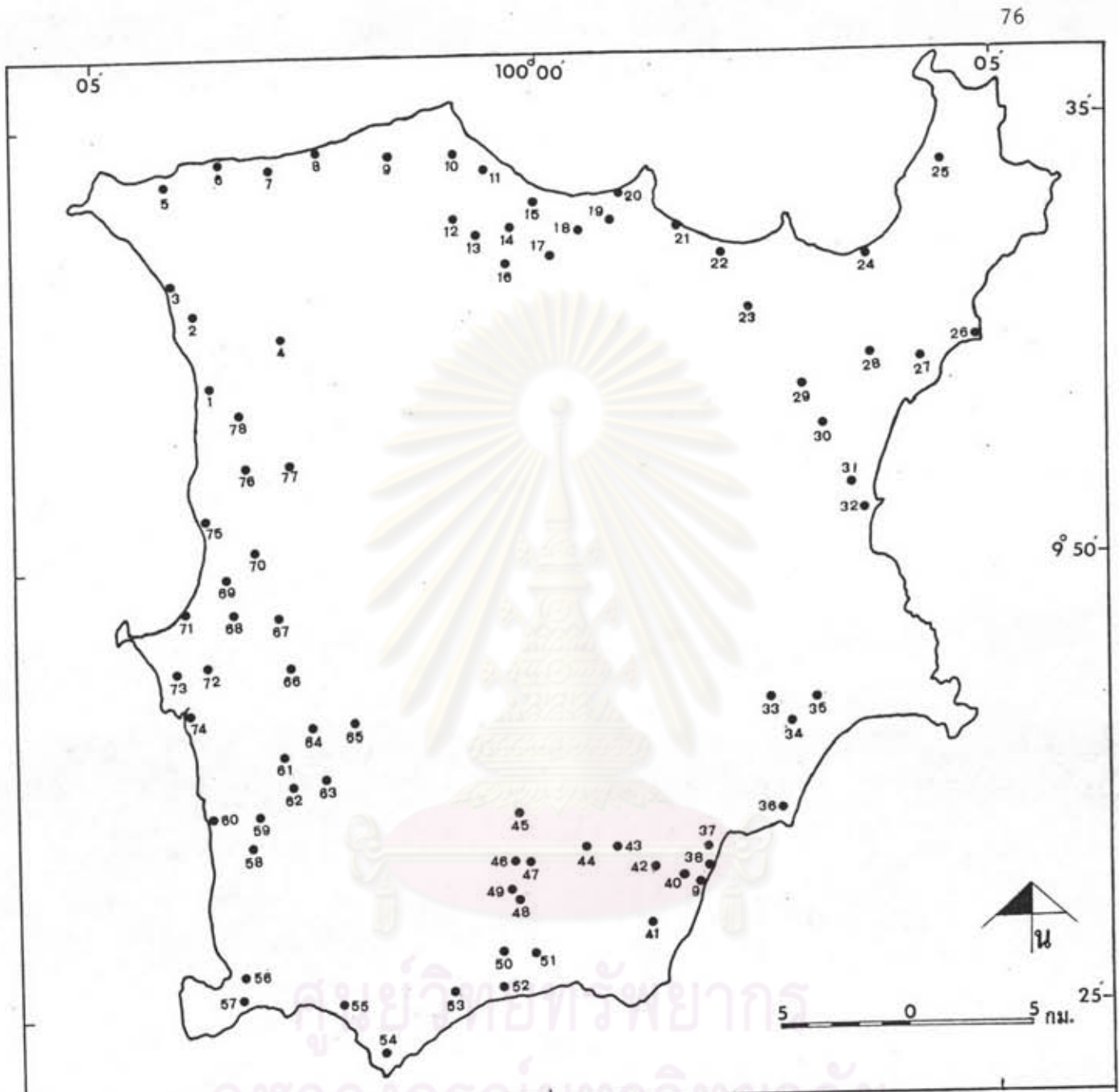
- ถนน
- ชุมชน

- ~ คลอง
- x 835 จุดระดับสูงเทียบเป็นเมตร

อนึ่ง หลังจากปีที่มีการท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในเกาะลุ่มย โดยเฉพาะในรูปการก่อสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ไม่ว่าถนนสายรอบเกาะ ท่าเรือหน้าทอนหรือท่าเรือเฟอร์รี่ ในช่วงหลังปี 2517 นั้น จากการศึกษาของผู้วิจัยโดยการแปลภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่ การสำรวจภาคสนามและการวิเคราะห์ความใกล้เคียงโดยใช้ดัชนีที่เรียกว่า "ดัชนีการกระจาย" ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ทางระหว่างชุมชนที่ใกล้ที่สุดเป็นคู่ในบริเวณเกาะลุ่มยปี 2528 จาก แผนที่ 12 ดังปรากฏในตารางที่ 13 สามารถนำมาคำนวณหาค่าดัชนีการกระจายได้จากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad R_n &= \bar{FA} / \bar{FE} \\ \text{แทนค่า} \quad \bar{FA} &= \sum r/N = \frac{19.80}{78} = 0.25 \\ \bar{FE} &= 1/2\sqrt{P} = \frac{1}{20.34} = 0.86 \\ P &= N/A = \frac{78}{231.36} = 0.34 \\ R_n &= \frac{0.25}{0.86} = 0.29 \end{aligned}$$

ผลลัพธ์คือชุมชนในบริเวณเกาะลุ่มยปี 2528 ที่มีจำนวน 78 แห่ง มีค่าดัชนีการกระจายเท่ากับ 0.29 แสดงว่าสภาพการกระจายที่ตั้งชุมชนในช่วงปีปัจจุบันนี้มีลักษณะสัณฐานกลุ่มกันอยู่เป็นกระจุก เข้มมากขึ้น และหากพิจารณาเพิ่มเติมจากแผนที่ 13 ซึ่งแสดงสภาพการตั้งถิ่นฐานของเกาะลุ่มยปี 2528 จะพบว่าสภาพการตั้งถิ่นฐานหรือรูปแบบการกระจายของชุมชนในเกาะลุ่มยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือนอกจากจะมีการตั้งถิ่นฐานอยู่กันเป็นกลุ่มตามลุ่มมะพร้าวที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไป แม้ในบริเวณที่สูงโดยรอบเกาะที่มีระดับความสูงไม่เกิน 500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง แล้ว ยังพบอีกว่ามีการตั้งถิ่นฐานหรือบ้านเรือนอยู่เรียงรายตามริมสองฟากถนนหรือเส้นทางคมนาคมทางบกและบริเวณชายทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเห็นได้ชัดอีกด้วย อนึ่ง การตั้งถิ่นฐานดังกล่าวมีลักษณะเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่บ้างเล็กบ้างจำนวนถึง 78 แห่ง กระจายกันอยู่

แผนที่ 12 ตำแหน่งที่ตั้งของชุมชนในบริเวณเกาะสมุช ปี 2528

สัญลักษณ์

- ตำแหน่งที่ตั้งของชุมชน

ตารางที่ 13 ระยะทางระหว่างชุมชนที่ใกล้ที่สุดเป็นคู่ในบริเวณเกาะลุมพินี พ.ศ. 2528

หน่วย: กิโลเมตร

อันดับของชุมชน	ระยะทางไปยังชุมชนที่ใกล้ที่สุด		ระยะทางใกล้ที่สุดเป็นคู่
	จาก-ถึง	ระยะทาง	
1	1-2	1.5	
2	2-3	0.75	
3	3-2	0.75	0.75
4	4-3	2.45	
5	5-6	1.10	
6	6-7	1.00	
7	7-8	0.90	
8	8-7	0.90	0.90
9	9-10	1.30	
10	10-11	0.65	
11	11-10	0.65	0.65
12	12-13	0.55	
13	13-12	0.55	0.55
14	14-15	0.70	
15	15-14	0.70	0.70
16	16-17	0.90	
17	17-18	0.85	
18	18-19	0.70	
19	19-20	0.60	
20	20-19	0.60	0.60
21	21-22	1.00	

ตารางที่ 13 (ต่อ)

หน่วย: กิโลเมตร

อันดับของชุมชน	ระยะทางไปยังชุมชนที่ใกล้ที่สุด		ระยะทางใกล้ที่สุดเป็นคู่
	จาก-ถึง	ระยะทาง	
22	22-21	1.00	1.00
23	23-24	2.55	
24	24-25	2.40	
25	25-24	2.40	2.40
26	26-27	1.17	
27	27-28	1.00	
28	28-27	1.00	1.00
29	29-30	0.90	
30	30-29	0.90	0.90
31	31-32	0.55	
32	32-31	0.55	0.55
33	33-34	0.60	
34	34-33	0.60	0.60
35	35-34	0.70	
35	36-37	1.70	
37	37-38	0.40	
38	38-39	0.35	
39	39-40	0.30	
40	40-39	0.30	0.30
41	41-42	1.15	
42	42-43	0.85	

ตารางที่ 13 (ต่อ)

หน่วย: กิโลเมตร

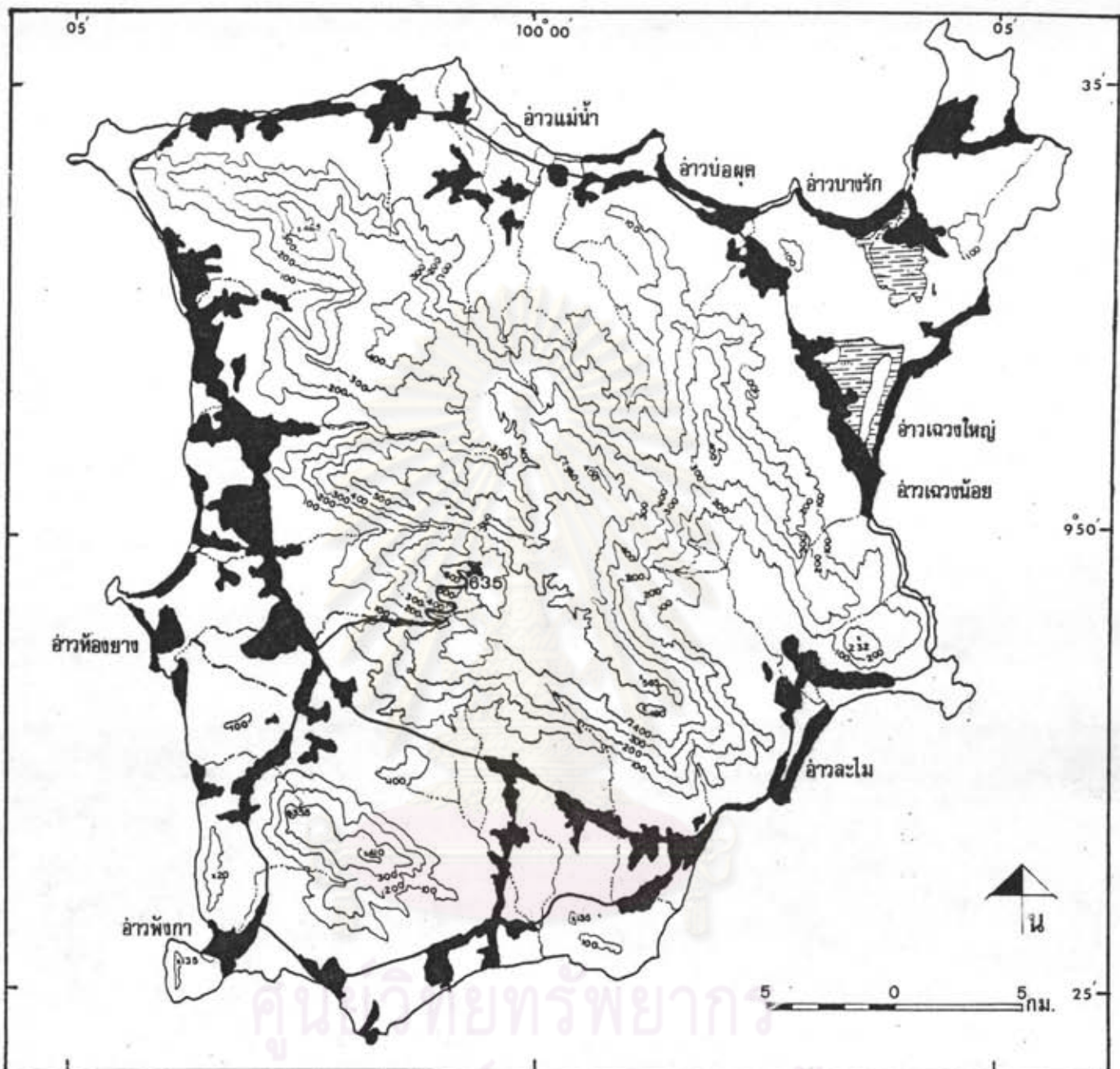
อันดับของชุมชน	ระยะทางไปยังชุมชนที่ใกล้ที่สุด		ระยะทางที่ใกล้ที่สุดเป็นคู่
	จาก-ถึง	ระยะทาง	
43	43-44	0.65	
44	44-43	0.65	0.65
45	45-46	1.00	
46	46-47	0.30	
47	47-46	0.30	0.30
48	48-49	0.15	
49	49-48	0.15	0.15
50	50-51	0.65	
51	51-50	0.65	0.65
52	52-53	0.95	
53	53-52	0.95	0.95
54	54-55	1.30	
55	55-54	1.30	1.30
56	56-57	0.45	
57	57-56	0.45	0.45
58	58-59	0.70	
59	59-58	0.70	0.70
60	60-59	0.95	
61	61-62	0.65	
62	62-61	0.65	0.65
63	63-62	0.70	

ตารางที่ 13 (ต่อ)

หน่วย: กิโลเมตร

อันดับของชุมชน	ระยะทางไปยังชุมชนที่ใกล้ที่สุด		ระยะทางที่ใกล้ที่สุดเป็นจุด
	จาก-ถึง	ระยะทาง	
64	64-65	0.90	
65	65-64	0.90	0.90
66	66-67	1.05	
67	67-68	0.90	
68	68-69	0.75	
69	69-68	0.75	0.75
70	70-69	0.85	
71	71-72	1.25	
72	72-73	0.60	
73	73-72	0.60	0.60
74	74-73	0.90	
75	75-76	1.35	
76	76-77	0.85	
77	77-76	0.85	0.85
78	78-77	1.14	
รวม	78		r = 19.80

แผนที่ 13 สภาพการกระจายของชุมชนในเกาะสมุย ปี 2528

สัญลักษณ์

	ถนน		คลอง
	ชุมชน		จุดระดับสูงเทียบเป็นเมตร

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

ตามที่รอบ ๆ เกาะและมีแนวโน้มว่าชุมชนบนเกาะลุ่มจะมีการขยายตัวในลักษณะตามแนวถนน และชายฝั่งทะเลเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะย่านที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เช่นชุมชนหน้าทอน ย่านที่มีศักยภาพด้านท่าเรือเที่ยว เช่นหาดชะไมและหาดโจรง ตลอดจนย่านที่มีความสะดวกทางด้านคมนาคมขนส่ง เช่นชุมชนท่องเที่ยว

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแม้อิทธิพลทางด้านกายภาพหรือลักษณะภูมิประเทศจะไม่ค่อยเอื้ออำนวยให้มีการตั้งถิ่นฐานในเกาะลุ่มเพราะเป็นที่สูงคือเหนือระดับขึ้นความสูง 500 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางซึ่งโครงข่ายเส้นทางคมนาคมเข้าไปไม่ถึงตั้งได้กล่าวมาแล้วก็ตาม อิทธิพลทางด้านท่าเรือเที่ยว โดยเฉพาะในรูปการคมนาคมขนส่งนับได้ว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากอีกประการหนึ่งที่มีต่อการตั้งถิ่นฐานบนเกาะลุ่มแห่งนี้ โดยมีส่วนก่อให้เกิดอาชีพและความสะดวกสบาย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเส้นทางคมนาคมเพื่อการขนถ่ายสินค้าและผู้คนที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย และในขณะเดียวกันเส้นทางคมนาคมเหล่านี้ก็สามารถเป็นสื่อนำข่าวสาร วิทยาการ ตลอดจนการเคลื่อนที่ของผู้คนทั้งในรูปการย้ายถิ่นและการท่องเที่ยวภายในเกาะและนอกเกาะอีกด้วย

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงทำเลที่ตั้งของชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่เกาะลุ่มกับระบบการคมนาคมแล้ว จะเห็นได้ว่าในช่วงปีก่อนที่มีการพัฒนาท่าเรือเที่ยว การสัญจรไปมาไม่สะดวกระหว่างชุมชนต่าง ๆ บนตัวเกาะด้วยกันหรือระหว่างแผ่นดินใหญ่กับตัวเกาะล้วนมีอุปสรรคมาก ถนนหนทางภายในเกาะมีน้อยและใช้การไม่ได้ในฤดูฤดูกาล อีกทั้งมีลักษณะเป็นถนนลูกรังที่มีสภาพเป็นหลุมเป็นบ่อในฤดูฝน ส่วนการติดต่อไปมาระหว่างเกาะลุ่มกับแผ่นดินใหญ่ก็ใช้วิธีโดยสารเรือยนต์ที่ต้องเสียเวลาในการเดินทางเป็นวัน ซึ่งนับว่าขาดทั้งความสะดวกสบายและความปลอดภัยเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันนี้นับตั้งแต่การท่าเรือเข้าไปมีบทบาทในเกาะลุ่ม สภาพการคมนาคมดังกล่าวได้รับการปรับปรุงอย่างมากและกำลังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงภายในเกาะลุ่ม กล่าวคือนอกจากการเปิดบริการการเดินทางเรือและการบินดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ผู้วิจัยพบว่าปัจจุบันถนนแทบทุกสายภายในพื้นที่เกาะลุ่มได้รับการปรับปรุงให้ใช้การได้ทุกฤดูกาล โดยเฉพาะถนนสายรอบเกาะ และสภาพถนนดังกล่าวเหล่านี้พอที่จะแยกตามชนิดของวัสดุก่อสร้างได้ดังนี้คือ ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กยาวประมาณ 80.36 กิโลเมตร ถนนลาดยางอีลัสต์ลิวาวประมาณ 6.34 กิโลเมตร และถนนดินหรือ

ถนนลูกรังยาวประมาณ 50 กิโลเมตร จากสี่ล้นดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าถนนโดยทั่วไปในเกาะลุมพินีสภาพดีขึ้นกว่าแต่ก่อนอย่างมากเพราะมีถนนที่ได้มาตรฐานซึ่งเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและถนนลาดยางอัลดัลล์มากกว่าร้อยละ 50 ของความยาวถนนที่มีอยู่ทั้งหมดบนเกาะถนนคอนกรีตเสริมเหล็กส่วนใหญ่จะพาดผ่านย่านชุมชนต่าง ๆ ในเกาะลุมพินี นอกจากนี้สิ่งทีควรพิจารณาควบคู่ไปกับการคมนาคมขนส่งคือสถานีขนส่ง ท่าเทียบเรือ และสนามบิน ปัจจุบันเกาะลุมพินียังไม่มีสถานีขนส่ง ที่มีใช้กันอยู่มีสภาพเป็นเพียงบริเวณที่จอดรถเท่านั้น อีกทั้งยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการขนส่งไม่ว่าห้องผู้โดยสารหรือที่พักผู้โดยสารเลย ประกอบกับตั้งอยู่ในย่านชุมชนซึ่งไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งต่อสภาพการจราจร เพราะนอกจากทำให้สภาพการจราจร โดยเฉพาะในย่านชุมชนหน้าทอนไม่คล่องตัวแล้ว ยังเป็นอันตรายต่อผู้คนที่สัญจรไปมาด้วย ส่วนท่าเทียบเรือปัจจุบันมี 2 แห่ง คือ ท่าเรือหน้าทอนและท่าเรือเฟอร์รี่ห้องยาง ซึ่งค่อนข้างได้มาตรฐานและใช้การได้ดี

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่านอกจากปัจจัยทางด้านกายภาพที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการตัดสินใจเลือกตั้งถิ่นฐาน อันแสดงลักษณะการเข้าถึงสูงสุดของที่ตั้งแล้ว ปัจจัยทางด้านสังคมหรือวัฒนธรรม อันได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการตั้งถิ่นฐานเช่นกัน โดยเฉพาะเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างเชื่อมั่นคงให้แก่ชุมชนและขยายตัวสู่กระบวนการกลายเป็นเมืองได้ในที่สุด

1.4 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการย้ายถิ่น

สำหรับเกาะลุมพินี ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วในล้นของการเปลี่ยนแปลงการกระจายประชากรและการตั้งถิ่นฐานว่า สภาพการณ์ดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หลังจากทีกิจกรรมท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทภายในเกาะนับตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา กล่าวคือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เกาะลุมพินีมีแนวโน้มรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มก้อนมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะในเขตอิทธิพลของการท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยย่านที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ย่านการท่องเที่ยวและย่านที่มีการคมนาคมสะดวก อันได้แก่ ตำบลอ่างทอง มะเร็ตและตำบลลิปะน้อย เป็นต้น ส่วนบริเวณหรือย่านอื่นนอกจากนี้ เป็นเขตที่การกระจายตัวประชากรมีแนวโน้มลดลง เช่น ตำบลลสิ่งงามและตำบลหน้าเมือง เป็นต้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่านอกเหนือจากปัจจัยทางด้านกายภาพแล้ว นับได้ว่ากิจกรรมท่องเที่ยวมีอิทธิพลหรือบทบาทต่อสภาวะการณ์ดังกล่าวอย่างยิ่ง

โดยผู้วิจัยศึกษาจากสภาพการตั้งถิ่นฐานของชาวเกาะลุมพินในปัจจุบันและพบว่าครัวเรือนในเกาะลุมพินมีช่วงเวลาการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย 10 ปี โดยกลุ่มเกษตรกรมีช่วงเวลาการตั้งถิ่นฐานสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 18 ปี และกลุ่มบริการมีช่วงเวลาการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ยต่ำสุดเพียงประมาณ 6 ปี และครัวเรือนที่มีช่วงเวลาการตั้งถิ่นฐานบนเกาะลุมพินต่ำกว่า 10 ปี อันอยู่ในช่วงหลังจากที่การท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในเกาะลุมพินมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 76.40 ของครัวเรือนทั้งหมด (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ช่วงเวลาในการตั้งถิ่นฐานของชาวเกาะลุมพิน

หน่วย: ร้อยละ

ช่วงเวลาของการตั้งถิ่นฐาน	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ต่ำกว่า 10 ปี	21.10	36.60	18.70	76.40
สูงกว่า 11 ปี	6.50	10.20	6.90	23.60
รวม	27.60	46.70	25.60	100.00
ค่าเฉลี่ย	6.32 ปี	12.18 ปี	18.12 ปี	9.84 ปี
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	8.67 ปี	14.13 ปี	18.19 ปี	13.09 ปี

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

แสดงว่าครัวเรือนในเกาะลุมพินจำนวนสูงถึง 3,762 ครัวเรือน มีการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานในช่วงหลังจากที่การท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในเกาะลุมพินและในช่วงปีดังกล่าวคือประมาณปี 2523 ซึ่งใกล้เคียงกับปีที่มีการท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัดในเกาะลุมพิน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 นั้นเอง

1.4.1 การย้ายถิ่นของชาวเกาะลุมพุก

ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่ยังเป็นการโยกย้ายถิ่นฐานภายในเกาะลุมพุกและคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.20 ของครัวเรือนที่มีการย้ายถิ่นทั้งหมด และดูเหมือนว่าการย้ายถิ่นจะเกิดขึ้นทุกตำบลบนเกาะ ตำบลที่มีการย้ายถิ่นภายในเกาะสูงที่สุดคือตำบลมะเร็ต รองลงมาคือตำบลอ่างทอง บ่อผุด แม่ไม้ ลิปะน้อย หน้าเมือง และตำบลที่มีการย้ายถิ่นน้อยที่สุดคือตำบลตลิ่งงาม (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ตำบลที่มีการย้ายถิ่นภายในเกาะลุมพุก

หน่วย: ร้อยละ

ตำบล	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
อ่างทอง	3.38	8.11	4.73	16.22
ลิปะน้อย	1.34	4.06	3.38	8.78
ตลิ่งงาม	0.68	2.03	1.34	4.05
หน้าเมือง	2.03	1.35	1.35	4.73
มะเร็ต	12.85	19.59	8.78	41.22
แม่ไม้	0.68	5.40	2.70	8.78
บ่อผุด	7.43	4.06	4.73	16.22
รวม	28.39	44.60	27.01	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

และการย้ายถิ่นหรือการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานเหล่านั้นคิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ 3,118 เมตร ส่วนเหตุผลในการย้ายถิ่นฐานคือการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นสำคัญ รองลงมาคือความสะอาดจากลำธาร ภูเขาและลำธารรูปการ ย้ายที่ดินแปลงเดิม เป็นบ้านเกิด เมืองนอน กลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัว และอื่น ๆ ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 สาเหตุในการโยกย้ายถิ่นฐานภายในเกาะลุมพินี

หน่วย: ร้อยละ

เหตุผล	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ขยายที่ดินแปลงเดิม	0.47	0.47	2.36	3.30
กลับภูมิลำเนาเดิม	-	-	0.47	0.47
ประกอบอาชีพการท่องเที่ยว	17.92	37.74	16.98	72.64
ความสะอาดจากถนน น้ำ และไฟฟ้า	7.08	8.49	5.18	20.75
อยู่ร่วมกับครอบครัว	0.95	-	-	0.95
เหตุผลอื่น ๆ	0.47	-	1.42	1.89
รวม	26.89	46.70	26.41	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ซึ่งจะเห็นได้ว่านอกจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีต่อการย้ายถิ่นของชาวเกาะลุมพินีแล้ว ความสะอาดทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน (สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ) นับว่ามีความสำคัญหรืออิทธิพลต่อการย้ายถิ่นของชาวเกาะลุมพินีเช่นกัน

สำหรับการโยกย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานยังถิ่นอื่นของชาวเกาะลุมพินี ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบการย้ายถิ่นดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในช่วงหลังจากที่การท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในเกาะลุมพินี กล่าวคือประชากรมีการโยกย้ายถิ่นฐานออกไปจากเกาะลุมพินีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการลดลงของประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเกาะลุมพินีจากจำนวน 30,870 คน ในปี 2516 เหลือเพียง 29,559 คน ในปี 2528 และจากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัยพบว่าผู้ที่ย้ายถิ่นออกไปจากเกาะลุมพินีมีจำนวนถึง 8,794 คน ดังนั้น ประชากรที่เหลืออยู่ภายในเกาะลุมพินีมีจำนวนประมาณเพียง 20,765 คนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การสัมภาษณ์ของกำนันตำบลต่าง ๆ ในเกาะลุมพินี ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวเกาะลุมพินี

เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นของทางราชการ กล่าวคือ จำนวนประชากรที่มีอยู่จริงกับที่ปรากฏในทะเบียนราษฎรนั้นไม่ได้ตรงกับความเป็นจริง และประมาณได้ว่ามีประชากรอาศัยอยู่จริงในเกาะลุ่มยเพียงร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมด หรือจำนวนประมาณ 20,691 คนเท่านั้น และประชากรในส่วนที่ขาดหายไปนี้ได้อาศัยอยู่ภายในเกาะลุ่มยแต่ประการใด หากแต่ไปตั้งรกรากหรือหลักแหล่งอยู่บนแผ่นดินใหญ่เป็นจำนวนมาก และจะกลับภูมิลำเนาหรือเกาะลุ่มยเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะในอย่างฤดูร้อน (อาซล คีรีทัก, สัมภายตี) ส่วนเหตุผลหลักในการโยกย้ายถิ่นฐานออกไปอยู่นอกเกาะของชาวเกาะลุ่มยคือการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือการแสวงหาที่ดินทำกินแปลงใหม่ รองลงมาคือปัญหาการครองชีพ การศึกษาต่อ และอื่น ๆ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 สาเหตุในการโยกย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานยังถิ่นอื่นของชาวเกาะลุ่มย

หน่วย: ร้อยละ

เหตุผล	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ศึกษาต่อ	6.10	14.20	5.70	26.00
แสวงหาที่ดินทำการเกษตรแห่งใหม่	11.40	19.50	11.80	42.70
อยู่ร่วมกับครอบครัว	0.40	-	0.40	0.80
ปัญหาด้านการครองชีพ	9.80	13.00	7.70	30.50
รวม	27.70	46.70	25.60	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

หากพิจารณาในแง่การมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของชาวเกาะลุ่มย พบว่าผู้ที่ไม่มีส่วนร่วมในตลาดแรงงานสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดังกล่าวจะเป็นผู้ที่มีโอกาสย้ายถิ่นมากกว่า ซึ่งจะช่วยเหตุผลที่ไม่มีหัวหน้าการค้าหรือค่านิยมดั้งเดิมของชาวเกาะที่ไม่ชอบการเป็นลูกจ้างผู้อื่นประการใดประการหนึ่งหรือทั้งสองประการ สิ่งส่งผลให้ชาวเกาะลุ่มยจำเป็นต้องขายที่ดินที่มีอยู่ของตนเองเพื่อเอาเงินไปซื้อหาที่ดินทำกินนอกเกาะโดยยึดคติ "ขายน้อยไป

เอามากๆ ทั้งนี้เนื่องจากที่ดินถือครองมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ กล่าวคือ เกษะล้มยมมีสัดส่วนระหว่างคนกับพื้นที่ในอัตราส่วนต่ำมาก และเพียง 1: 3.09 หรือ ประชากร 1 คน มีที่ดินทำกินอยู่ในครอบครองเพียง 3.09 ไร่ เท่านั้น อีกทั้งพบว่า รูปแบบการเพาะปลูกในเกษะล้มยมโดยทั่วไป ส่วนใหญ่ยังเป็นการเพาะปลูกแบบขยายพื้นที่สำหรับ ไม้อืนตัน โดยเฉพาะมะพร้าวและยางพารา ทั้ง ๆ ที่โดยสภาพความเป็นจริงน่าจะมีการเพาะ ปลูกแบบเพิ่มผลผลิต ทั้งนี้เนื่องจากเกษะล้มยมมีแรงกดดันทางด้านที่ดินและประชากรร่วมกับผล กระทบจากการท่องเที่ยวดังได้กล่าวมาแล้ว และหากกล่าวตามคำคมของชาวเกษะล้มยมก็ตรงกับ สำนวนที่ว่า "คนเกิด แต่แผ่นดินไม่เกิด" หรืออีกนัยหนึ่งที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตซึ่งมีอุปทาน ที่จำกัด ในขณะที่อุปสงค์มีมากขึ้นตลอดเวลา และที่สำคัญที่ดินล้ำมารถเสื่อมคุณภาพและหมด ลสภาพได้หากมีการใช้อย่างไม่ถูกต้อง

1.4.2 จุดหมายปลายทางในการย้ายถิ่น

ในขณะที่ถิ่นเดิมหรือเกษะล้มยมมีสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจและการใช้ที่ดิน ซึ่งได้มีส่วนผลักดันให้ชาวเกษะล้มยมออกไปแสวงหาโอกาสเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้นในถิ่นอื่น โดยเฉพาะบนแผ่นดินใหญ่ จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าจุดหมายปลายทางในการย้ายถิ่นของ ชาวเกษะล้มยมส่วนมากจะเป็นจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้เองคือจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร โดยเฉพาะการอพยพภายในภาคใต้เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทั้ง จำนวนและสัดส่วนของผู้อพยพในช่วงเวลาเดียวกัน กล่าวคือเพิ่มจากจำนวนร้อยละ 69.40 75.50 ของทั้งหมด นอกจากนี้เป็นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่น ๆ ตามลำดับ (ตารางที่ 18) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวรวิทย์ อริราชวรกุล และคณะ (อริราชวรกุล และคณะ 2526: 131) ที่พบว่ารูปแบบการอพยพของประชากรในประเทศไทยมักจะทำกันเป็นระยะทางสั้น ๆ และ ส่วนมากจะเป็นการอพยพภายในจังหวัดหรือไม่ก็อพยพข้ามจังหวัดภายในภาคเดียวกันมากกว่า การอพยพระหว่างภาค

ตารางที่ 18 จุดหมายปลายทางในการย้ายถิ่นฐานของชาวเกาะลุมพุก

หน่วย: ร้อยละ

จังหวัด	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
สุราษฎร์ธานี	-	7.32	2.44	9.76
นครศรีธรรมราช	4.88	12.20	9.75	26.83
ชุมพร	17.07	14.63	12.20	43.90
กรุงเทพมหานคร	2.44	-	-	2.44
จังหวัดอื่น ๆ	9.75	7.32	-	17.07
รวม	34.14	41.47	24.39	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

1.4.3 การย้ายถิ่นฐานของคนต่างถิ่น

สำหรับการโยกย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานภายในเกาะลุมพุกของคนต่างถิ่น

ผู้วิจัยพบว่าบุคคลเหล่านั้นส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพมหานคร รองลงมาคือจังหวัดต่าง ๆ

ในภาคใต้เอง (สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และชุมพร) นอกจากนั้นมาจากส่วนอื่น ๆ

ของประเทศไทย (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ถิ่นฐานเดิมของผู้ที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในเกาะลุมพุก

หน่วย: ร้อยละ

จังหวัด	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
สุราษฎร์ธานี	-	9.09	9.09	18.18
นครศรีธรรมราช	3.64	12.72	1.82	18.18
กรุงเทพมหานคร	12.73	23.64	7.27	43.64
ชุมพร	-	-	1.82	1.82
จังหวัดอื่น ๆ	5.45	9.09	3.64	18.18
รวม	21.82	54.54	23.64	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ส่วนเหตุผลหลักในการย้ายถิ่นเข้ามาของคนต่างถิ่นคือการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว รองลงมาคือเข้ามารับราชการและอยู่ร่วมกับครอบครัว (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 สาเหตุในการโยกย้ายเข้ามาตั้งหลักแหล่งในเกาะลุมพุกของคนต่างถิ่น

หน่วย: ร้อยละ

เหตุผล	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
รับราชการ	-	-	3.61	3.61
ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	24.10	48.20	21.69	93.99
อยู่ร่วมกับครอบครัว	1.20	-	1.20	2.40
รวม	25.30	48.20	26.50	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ส่วนอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เป็นที่สนใจของคนต่างถิ่นมีตั้งแต่ธุรกิจที่พัก บริการนำเที่ยว บริการขนส่ง ล่องาน เรือชมรมย์ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึกและ ธุรกิจประเภทอื่น ๆ และเป็นที่น่าสนใจที่สุดว่าบุคคลที่เข้ามาเหล่านั้น ส่วนมากมีฐานะเป็นเพียงลูกจ้างซึ่งมีทั้งประเภทแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญต่ำและแรงงานฝีมือ และพบว่า มีจำนวน 614 คน หรือร้อยละ 19.80 ของจำนวนลูกจ้างที่มีอยู่ทั้งหมดในเกาะลุมพุก ดังนั้น แสดงว่าคนต่างถิ่น เริ่มเข้ามามีส่วนร่วมหรือส่วนแบ่งในตลาดแรงงานเกาะลุมพุกแล้ว

สรุปได้ว่า การขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยวไม่ว่าในแง่แค่ธุรกิจหรือโครงสร้างพื้นฐานมีส่วนก่อให้เกิดการย้ายถิ่นบนเกาะลุมพุกทั้งภายในเกาะและระหว่างตัวเกาะกับแผ่นดินใหญ่ สำหรับสาเหตุที่มีส่วนดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นเข้าไปตั้งถิ่นฐานในเกาะลุมพุกคือการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และสาเหตุสำคัญที่มีส่วนต่อการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานหรือการย้ายถิ่นฐานภายในตัวเกาะคือการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและความสะดวกจากสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นสำคัญ และประการสุดท้ายคือปัญหาการประกอบอาชีพหรือปัญหาปากท้อง ดังนั้น จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่การท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทภายในเกาะลุมพุก ในช่วงหลังปี 2517 ความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ก็ปรากฏขึ้นบนเกาะดังกล่าวและหนึ่งในหลายประการคือการย้ายถิ่นตั้งได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้

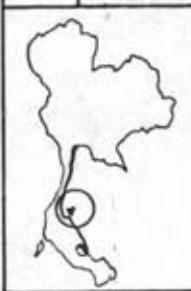
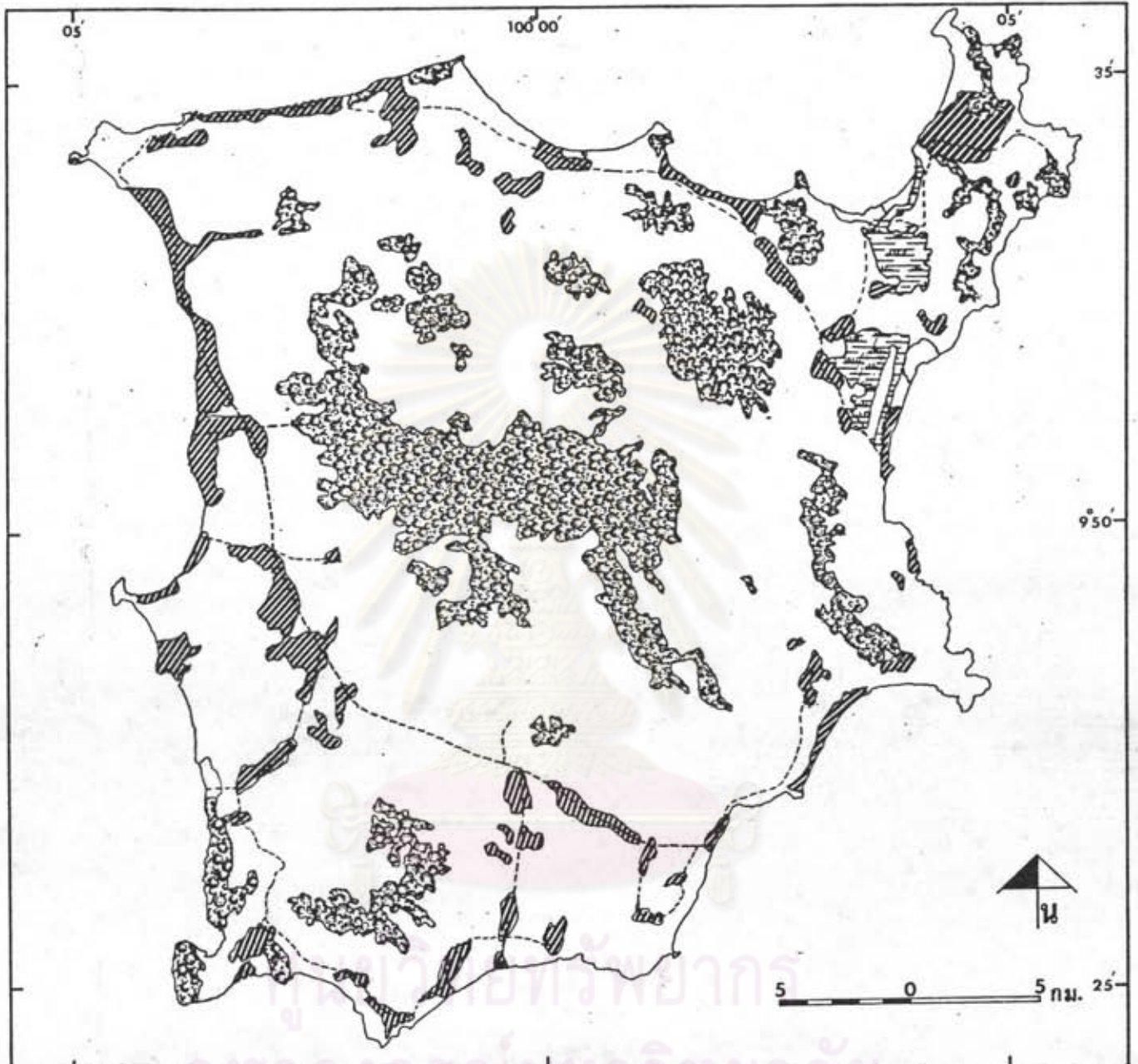
2. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินเป็นการนำเอาที่ดินมาใช้ประโยชน์เพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ อาทิ แหล่งเกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย ถนนและแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น นับตั้งแต่การทอ่งเกี่ยวซึ่งเป็นกิจกรรมใหม่เข้าไปมีบทบาท สภาพการใช้ที่ดินบนเกาะลุมพิตได้เปลี่ยนแปลงไปกล่าวคือ พื้นที่จำนวนหนึ่งถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการพักผ่อนหย่อนใจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ

2.1 สภาพการใช้ที่ดิน

จากแผนที่ 14 ซึ่งแสดง สภาพการใช้ที่ดินในช่วงก่อนปีที่มีการพัฒนาการทอ่งเกี่ยวบนเกาะลุมพิต จะเห็นได้ว่า การใช้ที่ดินโดยทั่วไปยังสับสนไม่เป็นระเบียบ ไม่ได้มีการแบ่งเป็นย่าน (Zone) อาจเนื่องมาจากความสะดวกในการสัญจรทางน้ำที่มีมาแต่เดิม อีกทั้งอิทธิพลทางด้านความสูงของพื้นที่หรือลักษณะภูมิประเทศดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 จึงส่งผลให้การตั้งถิ่นฐานเกิดเกาะกลุ่มกันอยู่รอบ ๆ เกาะ และไม่ห่างไกลจากทะเลมากนัก บริเวณที่มีความหนาแน่นสูงจะอยู่ทางฟากตะวันตกของเกาะ โดยเฉพาะในเขตตลาดหน้าทอน (อ่างทอง) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครอง การค้า และการบริการของเกาะ ส่วนอีกสองแห่งตั้งอยู่ทางเหนือและตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะ ได้แก่ ชุมชนตลาดแม่น้ำและหัวถนน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความยากลำบากในการเข้าถึง จากการที่ความสะดวกทางด้านคมนาคมขนส่งมีน้อย จึงส่งผลให้การปฏิสัมพันธ์โดยเฉพาะด้านการปฏิสัมพันธ์ทางพื้นที่ระหว่างเกาะลุมพิตกับพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของประเทศ หรือแม้แต่ภายในเกาะลุมพิตด้วยกันเองมีอุปสรรคอย่างมากทีเดียว ศูนย์กลางของเกาะจึงแตกสาขาไปตามสภาพภูมิศาสตร์ดังกล่าว

อย่างไรก็ดี จากตารางที่ 21 ซึ่งแสดงสภาพการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ปี 2517 อันเป็นช่วงปีสุดท้ายก่อนที่การทอ่งเกี่ยวจะเข้าไปมีบทบาทในเกาะลุมพิตนั้นจะเห็นได้ว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งมีการทำสวนมะพร้าวเป็นหลัก นอกจากนี้ยังเป็นการทำสวนยางพารา นาข้าว และอื่น ๆ และในจำนวนเนื้อที่ทั้งเกาะ 144,600 ไร่ คิดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมจำนวนสูงถึง 93,325.22 ไร่ รองลงมาคือพื้นที่ป่าไม้ 46,561.20 ไร่

แผนที่ 14 สภาพการใช้ที่ดินในเกาะสมุย ปี 2517

สัญลักษณ์

	บริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐาน		ป่าไม้
	พร		ถนน

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

ตารางที่ 21 สภาวะการใช้ที่ดินในเกาะลุมพินี 2517 และ 2528 จำแนกตามประเภท

หน่วย: ไร่

รหัส	รายละเอียด	ปี 2517		ปี 2528	
		เนื้อที่	ร้อยละ	เนื้อที่	ร้อยละ
1	เขตชุมชน	4,803.58	3.32	7,081.88	4.90
12	หมู่บ้าน	3,362.19		3,503.27	
13	สถานที่พักผ่อนท่องเที่ยว	3.75		506.25	
	สถานบริการสาธารณะ	17.63		44.63	
	สถานประกอบการค้าส่ง	1,158.36		1,170.35	
	สถานที่ราชการ	32.24		43.40	
14	ถนนและทางข่อย	*		650.21	
	สนามบิน	-		187.50	
16	เหมืองแร่	*		775.00	
2	พื้นที่เกษตรกรรม	93,235.22	64.48	123,884.28	85.67
22	พืชยืนต้น	89,620.22		*	
24	นาข้าว	3,615.00		*	
5	พื้นที่ป่าไม้	46,561.20	32.20	12,173.11	8.42
7	พื้นที่ลุ่ม	*		1,460.73	1.01
	รวม	144,600	100.00	144,600	100.00

ที่มา: จากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย

หมายเหตุ * หมายถึงไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริง

- หมายถึงไม่มีข้อมูล

และพื้นที่เขตชุมชน 4,803.58 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64.48, 32.20 และ 3.32 ของเนื้อที่ทั้งหมดตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวในช่วงนั้นมีจำนวนเพียง 3.75 ไร่เท่านั้น

สำหรับในช่วงปีหลังจากที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะลุมพุก จากการศึกษา แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ และการสำรวจภาคสนาม พบว่าสภาพการใช้ที่ดินของเกาะลุมพุก ในช่วงหลังได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก (แผนที่ 15) กล่าวคือ จากเนื้อที่ทั้งหมดจำนวน 144,600 ไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ได้เพียง 12,173.11 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรม 123,884.28 ไร่ พื้นที่บ้านชุมชน 70,81.88 ไร่ และพื้นที่ลุ่ม 1,460.73 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.42, 85.67, 4.90 และ 1.01 ของเนื้อที่ทั้งหมดตามลำดับ (ตารางที่ 21) และจากสภาพการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเกาะลุมพุก ไม่ได้แตกต่างไปจากสภาพการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในส่วนอื่น ๆ ของประเทศไทยเลย โดยเฉพาะการลดลงอย่างรวดเร็วของเนื้อที่ป่าไม้ กล่าวคือในปี 2504 ประเทศไทยมีเนื้อที่ป่าไม้ถึงร้อยละ 53.33 ของเนื้อที่ทั้งหมด แต่จากการสำรวจด้วยภาพถ่ายดาวเทียมเมื่อปี 2528 พบว่าเนื้อที่ดังกล่าวเหลือเพียง 29.05 ของเนื้อที่ทั้งหมดเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับสภาพเนื้อที่ป่าไม้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เกาะลุมพุกสังกัดอยู่ด้วย จากที่มีอยู่เดิมร้อยละ 63.56 ของเนื้อที่ทั้งหมดภาคใต้ในปี 2504 เหลือเนื้อที่ป่าไม้เพียงร้อยละ 29.38 ของเนื้อที่ทั้งหมด (กรมป่าไม้, กองจัดการป่าไม้ 2528: 3, 26, 27) และพื้นที่หรือเนื้อที่ป่าไม้ที่หายไปนั้นเกิดจากการบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อใช้เป็นที่ทำกินของราษฎร และหากพิจารณาตามแนวความคิดของนักอนุรักษ์วิทยาจะพบว่า สัดส่วนการใช้ที่ดินแต่ละประเภทในเกาะลุมพุก ไม่ว่าจะพื้นที่ป่าไม้ แหล่งเกษตรกรรม แหล่งน้ำ ถนน หรือที่อยู่อาศัย ซึ่งกำหนดสัดส่วนไว้ร้อยละ 50, 35, 6, 5 และ 4 ของพื้นที่ทั้งหมดนั้น (เกษม สันทรแก้ว และสันติ อักษรแก้ว 2520: 6) จะเห็นได้ว่า การใช้ที่ดินในเกาะลุมพุก มิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าวเลย ในการใช้ที่ดินแต่ละประเภทจำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละสภาพพื้นที่ กล่าวคือพื้นที่สูงหรือภูเขาที่มีความลาดชันสูงเฉลี่ยมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ (16 องศา) เหมาะสำหรับเป็นพื้นที่ป่าไม้ ส่วนพื้นที่ชายทะเลที่เป็นหาดทราย ชายหาด หรือที่ลุ่มน้ำขัง ซึ่งไม่เหมาะแก่การเกษตรกรรมก็ควรใช้ประโยชน์ในทางอื่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามการบุกรุกทำลายป่าในเกาะลุมพุกมีมานานแล้วและก่อนหน้าที่เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในพื้นที่แห่งนั้นเสียอีก แต่หลังจากที่เกิดกิจกรรมดังกล่าวนี้

แผนที่ 15 สภาพการใช้ที่ดินในเกาะสมุย ปี 2528

สัญลักษณ์

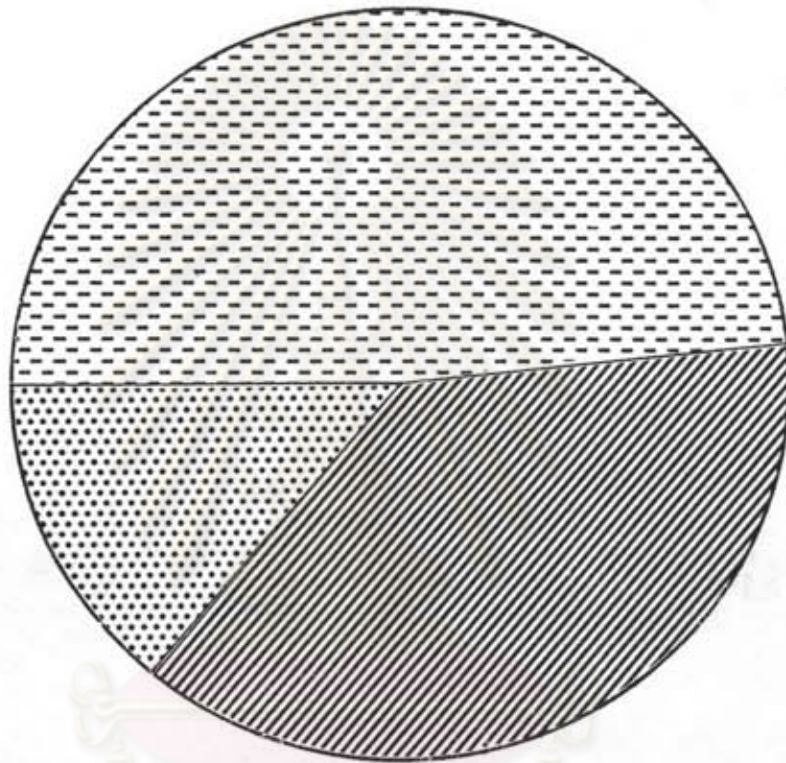
- ถนน
- ▨ บริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐาน

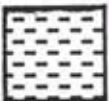

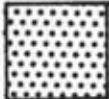
- - - ถนนดิน
- ▨ พืช
- ▨ ไร่

เกิดการขยายตัว ความเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเกาะแห่งนี้ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากความจำเป็นในการแสวงหาทรัพยากรที่ดินมาใช้ในการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางกาท่องเที่ยว นับตั้งแต่แหล่งท่องเที่ยว ท่าเรือ ถนน สนามบิน สถานที่พัก นักท่องเที่ยว โรงพยาบาล ที่ทำการไปรษณีย์และโทรคมนาคม สถานีตำรวจ ธนาคาร และอื่น ๆ สำหรับกรณีเกาะลุมพินีนับว่าเป็นผลดีอย่างมากเนื่องจากมีการนำพื้นที่ชายทะเล ซึ่งก่อนหน้านี้แทบจะไม่มีประโยชน์อันใดเลยต่อชาวเกาะลุมพินี โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรม มาใช้อำนวยความสะดวกในด้านกาท่องเที่ยว อาทิ ที่นที่บริเวณหาดละไม เจวง บางรัก บ่อผุด แม่น้ำ และที่นที่บริเวณหาดทองยาง เป็นต้น อีกทั้งมีการใช้ประโยชน์จากที่ลุ่มในเกาะลุมพินีด้วย กล่าวคือ พรุเจวงเป็นแหล่งน้ำจืดสำหรับกิจการบังกาโลแถบหาดเจวง และที่นที่แถบพรุบางรักถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างสนามบินเกาะลุมพินี

อนึ่ง การใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมท่องเที่ยวในเกาะลุมพินีไม่ได้จำเพาะที่นที่บริเวณชายทะเล หรือที่นที่ลุ่มดังกล่าวเท่านั้น แต่มีการนำที่นที่ในลุ่มอื่นของเกาะไปใช้ประโยชน์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นที่นที่เกษตรกรรม ป่าไม้ หรือที่นที่เขตชุมชนในเกาะลุมพินีซึ่งมีอยู่จำนวน 7,081.88 ไร่ หรือร้อยละ 4.90 ของที่นที่ทั้งเกาะ สามารถจำแนกเป็นที่นที่ที่ตั้งหมู่บ้าน สถานีทางสังคม (สถานบริการทางสาธารณสุข การค้าส่ง การศึกษา และสถานที่ราชการ) และสถานที่ก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางกาท่องเที่ยว ซึ่งในลุ่มนี้ผู้วิจัยพบว่าสัดเป็นที่นที่ที่ใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวจำนวนไม่ต่ำกว่า 1,343.96 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของที่นที่ทั้งเกาะ และเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพการใช้ที่ดินปี 2517 ซึ่งเป็นช่วงปีสุดท้ายก่อนมีการพัฒนาการก่อกำเนิดในเกาะลุมพินี จะเห็นได้ว่าที่นที่ที่ใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวได้เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมาก กล่าวคือ จากเดิมที่มีเนื้อที่เพียง 3.75 ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 1,343.96 ไร่ (แผนภูมิที่ 8) และในอัตราเพิ่ม 134,40 ไร่ต่อปี โดยที่นที่ดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางกาท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ทั้งที่ให้รายได้ตอบแทนและไม่ให้รายได้ตอบแทน นับตั้งแต่ท่าเรือหน้าทอน ท่าเรือข้ามฟากทองยาง โรงพยาบาลเกาะลุมพินี โรงแรมและบังกาโลจำนวน 110 แห่ง สนามบินเกาะลุมพินี ถนนรูปเดมีย์ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4169 (ถนนล่ายรอบเกาะ) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4170 (ถนนล่ายดั่งงาม - หัวถนน) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4171 (ถนนล่ายบ่อผุด-ปลายแหลม) ทางหลวงแผ่นดิน

แผนภูมิ 8 สัดส่วนการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ปี 2528

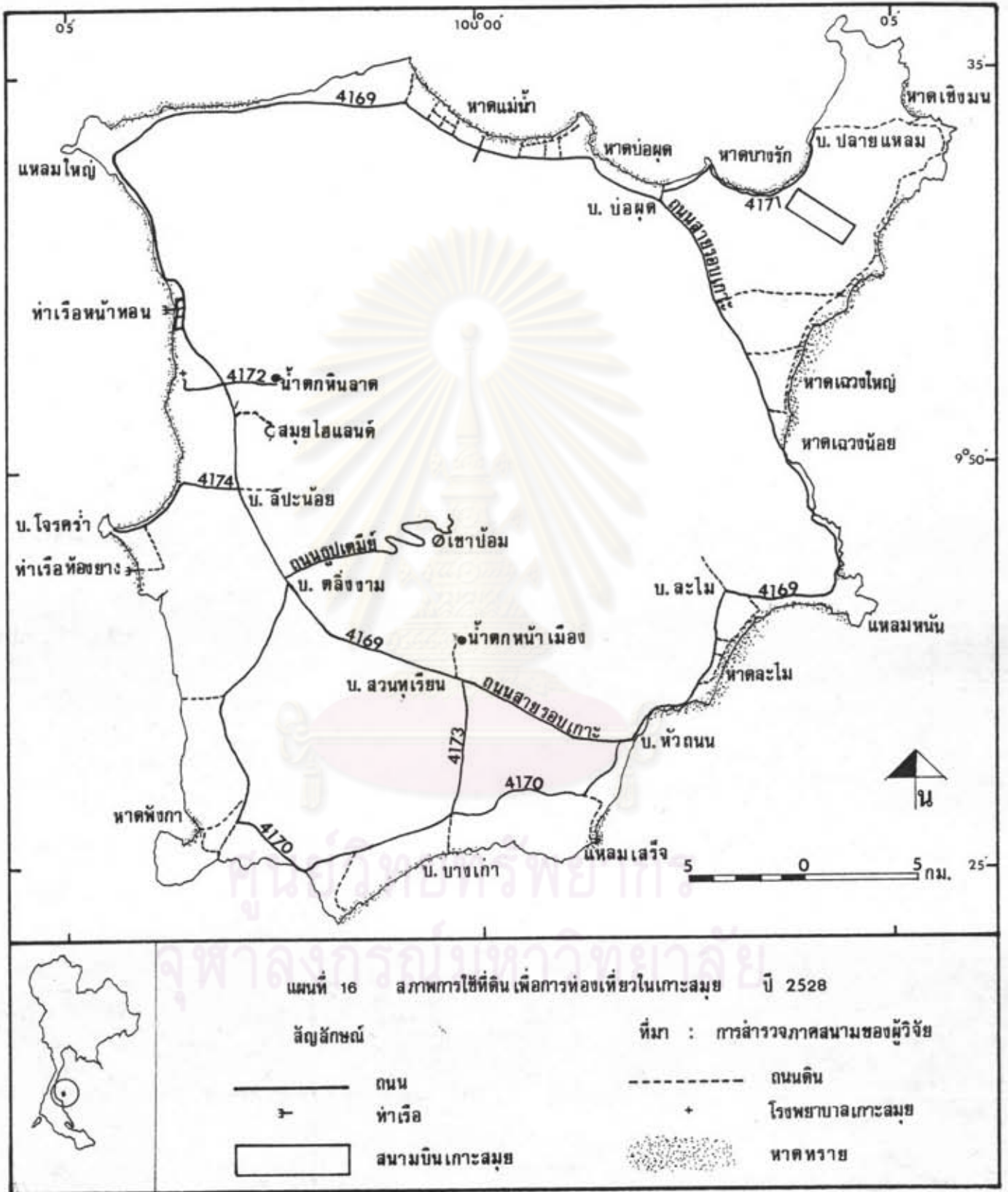

สัญลักษณ์	หน่วย:	ไร่	ร้อยละ
	ถนน	2,036.21	48.38
	สถานที่พักผ่อนท่องเที่ยว	506.25	37.67
	สนามบินเกาะลุมพุก	187.50	13.95

หมายเลข 4172 (ถนนลำน้ำตกหินลาด-โรงพยาบาลเกาะลุมพุก) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4173 (ถนนลำน้ำส่วนทุเรียน-บางเก่า) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4174 (ถนนลำน้ำปะนัย - โจรคร้า) อาคารพาณิชย์ ตลอดจนถนนหรือทางข่อยลำน้ำต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไปตามชายหาดต่าง ๆ ของเกาะลุมพุก ตั้งที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 อีกทั้งการสำรวจของผู้วิจัยพบว่า นอกจากแหล่งท่องเที่ยวจะปรากฏตามบริเวณชายหาดแล้ว ที่ดินในบริเวณที่สูงในเกาะลุมพุกก็ถูกนำไปใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวด้วย โดยมีผู้ลงทุนสร้างบ้านพักตากอากาศ (Villa) ไว้บนเขา ซึ่งปรากฏแล้วที่บริเวณลุมพุกไฮแลนด์ (Samui Highland) อันอยู่ในเขตท้องที่บ้านแหลมดิน หมู่ที่ 2 ตำบลอ่างทอง (แผนที่ 16)

2.2 สภาพการถือครองที่ดินในเกาะลุมพุก

จากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย พบว่าเกาะลุมพุกมีเนื้อที่ถือครองจำนวนรวมทั้งสิ้น 91,241.72 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.10 ของเนื้อที่ทั้งหมด หรืออีกนัยหนึ่ง ชาวเกาะลุมพุกมีเนื้อที่ถือครองโดยเฉลี่ย 18.53 ไร่ต่อครัวเรือน (ตารางที่ 22) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับขนาดเนื้อที่ถือครองระดับของภาคใต้และระดับของประเทศที่มีขนาดเนื้อที่ถือครองโดยเฉลี่ย 17.90 และ 22.30 ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ (ลัลย์, 2527: 14) จะเห็นได้ว่าเกาะลุมพุกมีขนาดเนื้อที่ถือครองโดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับของภาคใต้และต่ำกว่าระดับของประเทศ อนึ่ง ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะการถือครองที่ดินออกเป็น 3 ประเภทคือ ของตนเอง เช่า และอื่น ๆ และพบว่าชาวเกาะลุมพุกมีเนื้อที่ถือครองเป็นของตนเอง 64,964.10 ไร่ เช่าผู้อื่นทำกิน 25,547.68 ไร่ และลักษณะอื่น ๆ 729.94 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.20 28.00 และ 0.80 ของเนื้อที่ถือครองทั้งหมดตามลำดับ (ตารางที่ 23) แสดงว่าชาวเกาะลุมพุกส่วนใหญ่มีเนื้อที่ถือครองเป็นของตนเอง ซึ่งจากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,924 ครัวเรือน จะมีครัวเรือนที่มีเนื้อที่ถือครองเป็นของตนเอง 3,506 ครัวเรือน ครัวเรือนที่เช่าที่ดินทำกิน 1,379 ครัวเรือน และอื่น ๆ อีก 39 ครัวเรือน เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานสำมะโนเกษตรปี 2521 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งพบว่าครัวเรือนในเกาะลุมพุกมีเนื้อที่ถือครองเป็นของตนเอง เช่า และ อื่น ๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 97.69, 0.63 และ 1.68 ของครัวเรือนทั้งหมดในเกาะลุมพุกตามลำดับ และแต่ละครัวเรือนมีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยประมาณ 19.40 ไร่ (ลัลย์, 2525: 22) แสดงว่าการสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินในเกาะลุมพุกเริ่มปรากฏผลอย่างเด่นชัดแล้ว โดยเฉพาะในช่วงปีหลังที่มีการเปิดใช้ถนนลำน้ำรอบเกาะอย่างเป็นทางการ

เมื่อเดือนกันยายน 2523 และการเปิดบริการเดินเรือข้ามฟากระหว่างเกาะลุมพุกกับแผ่นดินใหญ่ เมื่อเดือนธันวาคม ปี 2524 กล่าวคือเนื้อที่ที่ถือครองได้ลดจำนวนลงถึง 0.87 ไร่ต่อครัวเรือน หรือรวมทั้งเกาะประมาณ 4,283.88 ไร่ โดยผู้วิจัยพบว่าเกาะลุมพุกมีครัวเรือนที่ไร้กรรมสิทธิ์ ในที่ดินหรือไร้ที่ดินทำกินจำนวนถึง 241 ครัวเรือน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.90 ของ ครัวเรือนทั้งหมด(ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 จำนวนเนื้อที่ถือครองของชาวเกาะลุมพุก

หน่วย: ไร่ละ

จำนวนที่ดินที่ถือครอง	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ไม่มีที่ดินอยู่ในกรรมสิทธิ์	0.40	3.30	1.20	4.90
1 - 19 ไร่	14.00	29.20	14.80	58.00
มากกว่า 20 ไร่	13.60	14.80	8.60	37.00
รวม	28.00	47.30	24.70	100.00
ค่าเฉลี่ย	15.89	19.22	26.28	18.53
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	18.33	25.10	24.05	21.27

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 23 ลักษณะการถือครองที่ดินของชาวเกาะลุมพุก

หน่วย: ไร่ละ

สิทธิสภาพนที่ดิน	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ของตนเอง	21.10	31.30	18.70	71.20
เช่า	6.10	15.00	6.90	28.00
อื่น ๆ	0.40	0.40	-	0.80
รวม	27.60	46.70	25.60	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

2.3 สภาพการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินในเกาะลุมพุก

สำหรับการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินในลักษณะการซื้อขายภายในเกาะลุมพุกนั้น พบว่าปรากฏการณดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงปีหลังที่กิจกรรมท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทภายในเกาะลุมพุก กล่าวคือเนื้อที่ที่มีการขายมีจำนวน 2,699.58 ไร่ และราคาเฉลี่ย 11,410 บาทต่อไร่ โดยผู้ขายให้เหตุผลถึงความจำเป็นที่ต้องขายที่ดินของตนว่า ต้องการเงินไว้อาศัยดินแปลงใหม่กึ่งนอกเกาะเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ต้องการเงินไว้เลี้ยงชีพบุตรเล่าเรียน ต้องการเงินไว้ลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ที่ดินไม่มีมูลค่าทางการเกษตร ต้องการการพักผ่อน กิจการเดิมประสบการขาดทุนและอื่น ๆ ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยของความจำเป็นที่ต้องขายที่ดินของชาวเกาะลุมพุก

หน่วย: ร้อยละ

เหตุผล	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ต้องการเงินไว้ลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว	1.68	4.20	-	5.88
ต้องการเงินไว้อาศัยดินแปลงใหม่กึ่งนอกเกาะ	19.33	22.69	14.29	56.31
ต้องการเงินไว้เลี้ยงชีพบุตรเล่าเรียน	6.72	10.92	10.08	27.72
กิจการเดิมประสบการขาดทุน	0.85	-	-	0.85
ต้องการการพักผ่อน	-	1.68	-	1.68
ที่ดินไม่ค่อยมีมูลค่าทางการเกษตร	0.84	3.36	0.84	5.04
เหตุผลอื่น ๆ	-	0.84	1.68	2.52
รวม	29.42	43.69	26.89	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการกว้านซื้อที่ดินเพื่อการเก็งกำไร อันเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ปรากฏขึ้นแล้วในเกาะลุมพินี จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานที่ดินอำเภอเกาะลุมพินี พบว่าการกว้านซื้อที่ดินในบริเวณเกาะลุมพินีของนายทุนไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะบริเวณย่านทะเลหรือที่ราบเท่านั้น หากยังได้รุกเข้าไปถึงบริเวณภูเขาหรือที่สูงด้วย ทั้งนี้เพื่อหวังผลกำไรจากการเก็งกำไรจากที่ดินหรือการค้าดังกล่าวมาแล้วเป็นสำคัญ และการกระทำดังกล่าวเป็นพฤติกรรมร่วมระหว่างนายทุนต่างถิ่นกับนายทุนในท้องถิ่น (อนันต์ ลูวรรณรัชต์, สัมภาษณ์) ซึ่งในเรื่องนี้นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งต่อลภาวะแวดล้อมภายในเกาะลุมพินีทางรายการควรจะต้องส่งดูแลให้ทันที ตลอดจนปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างจริงจัง มิฉะนั้น ทุกอย่างอาจจะสายเกินแก้ ดังมีบทเรียนมาแล้วที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวหลาย ๆ แห่งที่สำคัญของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นเชียงใหม่ บางแสน พัทยา หรือภูเก็ต อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวยังประสบปัญหาต่าง ๆ อยู่เนื่อง ๆ โดยเฉพาะการรุกกล้าที่ล้าราณะ

ส่วนเนื้อที่ที่มีการซื้อกันนั้นมีจำนวนสูงถึง 14,089.58 ไร่ และราคาเฉลี่ยสูงถึงไร่ละประมาณ 20,989 บาท อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์หลักของการซื้อที่ดินดังกล่าวคือเพื่อการเก็งกำไร เป็นสำคัญ รองลงมาคือไว้สร้างสถานที่พักผ่อนที่ท่องเที่ยว ร้านค้า ท่าอากาศยาน สร้างบ้าน และอื่น ๆ ตามลำดับ(ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 วัตถุประสงค์ของการซื้อที่ดินไว้เป็นกรรมสิทธิ์ของชาวเกาะลุมพินี

เหตุผล	หน่วย: ไร่ละ			
	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ไว้สร้างที่พักแรม	6.67	13.33	7.33	27.33
ไว้ท่าอากาศยาน	2.67	3.33	1.33	7.33
ไว้สร้างร้านค้า	2.00	4.67	1.33	8.00
ไว้สร้างบ้าน	0.67	2.00	2.00	4.67
ไว้เก็งกำไร	16.00	22.00	12.67	50.67
เหตุผลอื่น ๆ	-	0.67	1.33	2.00
รวม	28.01	46.00	25.99	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่าก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินในลักษณะการ
ซื้อขายดังกล่าวข้างต้นนั้น ที่ดินส่วนใหญ่เคยเป็นแปลงเกษตรกรรมหรือที่รกร้างมาก่อนแทบทั้งสิ้น
และมีสัดส่วนร้อยละ 73.20 และ 15.69 ของทั้งหมด (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 สภาพการใช้ที่ดินเดิมก่อนการซื้อไว้เป็นกรรมสิทธิ์

หน่วย: ร้อยละ

การใช้ประโยชน์ก่อนการซื้อ	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
ที่รกร้าง	3.92	9.15	2.62	15.69
การเกษตรกรรม	20.92	32.03	20.25	73.20
บังคาโล	0.64	2.62	2.62	5.88
ร้านค้า	1.31	2.62	-	3.93
อื่น ๆ	0.65	-	0.65	1.30
รวม	27.44	46.42	26.14	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีกทั้งเคยมีเจ้าของเดิมเป็นชาวพื้นเมืองหรือชาวเกาะลุมพิตเป็นอัตราส่วนร้อยละถึง 96.08 ของประชากรทั้งหมด และผู้วิจัยยังพบอีกว่า เจ้าของที่ดินเดิมนั้นเมื่อได้จำหน่ายที่ดินไปแล้ว ส่วนหนึ่งยังคงตั้งถิ่นฐานอยู่บนเกาะลุมพิตต่อไป ในส่วนที่มีการอพยพโยกย้ายไปตั้งหลักแหล่ง อยู่ยังท้องถิ่นอื่นนั้น จังหวัดในภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี พังงา ระนอง หรือจังหวัดนครศรีธรรมราช พบได้ว่าเป็นถิ่นปลายทางที่ผู้อพยพชาวเกาะลุมพิตนิยมกระทำกัน กรุงเทพมหานครมีอัตราส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 รุทธมายปลายทางในการย้ายถิ่นของชาวเกาะลุมพิต

				หน่วย: ร้อยละ
ถิ่นปลายทาง	กลุ่มบริการ	กลุ่มการค้า	กลุ่มเกษตรกร	รวม
1. ภายในเกาะ	11.18	23.03	12.50	46.71
2. นอกเกาะ	12.50	20.39	11.85	53.29
- กรุงเทพมหานคร	0.66	3.29	-	3.95
- ระนอง	1.97	1.97	2.64	6.58
- ชุมพร	6.58	6.58	6.58	19.74
- นครศรีธรรมราช	0.66	1.97	0.66	3.29
- สุราษฎร์ธานี	2.63	6.58	1.97	11.18
- จังหวัดอื่น ๆ	3.95	3.28	1.32	8.55
รวม	27.63	46.70	25.67	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

สรุปได้ว่า การขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยวในบริเวณเกาะลุมพิตสามารถส่งผลกระทบต่อรูปแบบการใช้ที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวได้ โดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสภาพการใช้ที่ดิน และลักษณะการถือครองที่ดินของชาวเกาะลุมพิตโดยส่วนรวม ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์ โดยเฉพาะในด้านปฏิสัมพันธ์ทางพื้นที่ระหว่างเกาะลุมพิตกับพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของประเทศหรือแม้แต่ภายในเกาะลุมพิตด้วยตนเอง

3. ทัศนคติของชาวเกาะลุมพินีต่อการท่องเที่ยว

การศึกษาริวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อชาวเกาะลุมพินีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความสนใจในเรื่องทัศนคติด้านต่าง ๆ ของชาวเกาะลุมพินีต่อการท่องเที่ยวด้วย โดยถือว่าทัศนคติเหล่านี้เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงส่วนหนึ่งของคุณรู้สึกและความนึกคิดของประชาชนชาวเกาะลุมพินี ซึ่งนอกจากจะเป็นสิ่งสะท้อนถึงภาพปัจจุบันของเกาะแล้วยังมีส่วนชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม สำหรับวิธีการศึกษาทัศนคติในครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์และคำตอบที่ได้รับจะถูกนำมาให้คะแนน ซึ่งแบ่งความเห็นออกเป็น 2 ระดับ คือ

- ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย
- + ในกรณีที่เห็นด้วย

และเนื่องจากคำถามแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคำถามที่แสดงความเห็นในด้านที่ต้องการและกลุ่มคำถามที่แสดงความเห็นในด้านที่ไม่ต้องการ และผลกระทบจะแสดงออกมาโดยคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ช่วงคะแนน	-0.0 ถึง -0.5	แสดงว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบบกไม่ติดต่อท้องถิ่น
ช่วงคะแนน	-0.5 ถึง 0.5	แสดงว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นทั้งดีและไม่ดีพอ ๆ กัน
ช่วงคะแนน	0.5 ถึง 1.0	แสดงว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบที่ดีต่อท้องถิ่น

ผลจากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยวิธีการทดสอบไคสแควร์ (X^2) ในสมมติฐานที่ว่าประชากรชาวเกาะลุมพินีจะมีทัศนคติในทางบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณเกาะลุมพินีปรากฏผลดังนี้คือ ที่ขึ้นความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 4 และระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 จากตารางสำเร็จ มีค่าเท่ากับ 9.49 ซึ่งมีค่ามากกว่า X^2 ที่คำนวณได้ (8.07) ในตารางที่ 28 จึงยอมรับสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น หรืออีกนัยหนึ่งชาวเกาะลุมพินีมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาการด้านการท่องเที่ยวในเกาะลุมพินี

ตารางที่ 28 ตารางการฉัตร (Contingency table) สำหรับทัศนคติของชาวเกาะลุมพินีต่อการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มบริการ การค้า และกลุ่มเกษตรกรรม

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มข้อมูล	ทัศนคติ			ยอดรวมแถว
	ทางลบ	เป็นกลาง	ทางบวก	
กลุ่มบริการ	14.30	27.60	18.30	60.20
กลุ่มการค้า	6.50	11.00	2.40	19.90
กลุ่มเกษตรกรรม	6.90	8.10	4.90	19.90
ยอดรวมลัดมภ์	27.70	46.70	25.60	100.00

Chi - square D.F. Significance

8.07 4 0.05

และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 29 จะเห็นได้ว่าชาวเกาะลุมพินีไม่ว่ากลุ่มที่มีอาชีพทางด้านบริการ ค้าขาย หรือเกษตรกรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบท่อท้องถิ่นในด้าน ที่ต้องการหรือด้านบวกและคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 69.37 ของประชากรทั้งหมด ส่วนความเห็น ที่ว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบท่อท้องถิ่นในด้านที่ไม่ต้องการหรือด้านลบนั้นพบว่ามีเพียงร้อยละ 30.63 ของประชากรทั้งหมดเท่านั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การท่องเที่ยวมีส่วนช่วยสร้างงาน

จะเห็นได้ว่าชาวเกาะลุมพินีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.20 ของประชากรทั้งหมด)

เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวในกรณีที่ช่วยสร้างงานหรือสร้างอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชน หรือคนในท้องถิ่น

3.2 การท่องเที่ยวกับความเจริญสู่ท้องถิ่น

การท่องเที่ยวเป็นหนทางหนึ่งที่น่าความเจริญเข้ามาสู่ท้องถิ่น กล่าวคือ นอกจากช่วยให้คนมีงานทำแล้ว ยังส่งผลให้ผู้คนทั่วไปโดยเฉพาะชาวเกาะลุ่มยได้รับความ สะดวกสบายจากสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ไม่ว่าจะเป็น ถนน ไฟฟ้า โรงพยาบาล น้ำประปา และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ ไม่ว่า ถนน ไฟฟ้า โรงพยาบาล น้ำประปา และ

3.3 การท่องเที่ยวมีผลต่อวิถีชีวิตของชาวเกาะ

นับได้ว่าการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของชาวเกาะ ลุ่มยอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องลักษณะนิสัยของการบริโภค อุปโภค ในการกินอยู่ การ แต่งกาย หรือการใช้รถใช้ถนน ตลอดจนการละทิ้งถิ่นทำกินไปยังแหล่งอื่น เพื่อหลีกเลี่ยงการ ครอบงำจากนักท่องเที่ยว จากการสำรวจความเห็นในประเด็นนี้ของชาวเกาะลุ่มยสามารถ ยืนยันได้ว่าการท่องเที่ยวมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของชาวเกาะลุ่มยอย่างมาก ดัง จะเห็นได้จากอัตราส่วนร้อยละของความเห็นที่มีค่าสูงถึง 93.90 ของประชากรทั้งหมด และ ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเลียนแบบแทบทั้งสิ้น ซึ่งจากคำให้การสัมภาษณ์ของ นาก วิชัยดิษฐ์ (นาก วิชัยดิษฐ์, สัมภาษณ์) ก็เห็นด้วยกับกรณีดังกล่าวนี้ โดยกล่าวว่า ชาวเกาะลุ่มยยุคปัจจุบัน ซึ่งพบมากในหมู่คนรุ่นใหม่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ผิดไปจากเดิม มาก และล่อไปในทางนิยมความฟุ่มเฟือย อาทิเช่น ความนิยมในเรื่องการใช้ยานพาหนะ จักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และการพนัน เป็นต้น โดยเฉพาะด้านการพนัน ชาวเกาะลุ่มยส่วนหนึ่งฉวยโอกาสใช้กีฬาควายชนเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านการพนัน โดยการขออนุญาตเปิดสนามควายชนด้วยข้ออ้างเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.4 การท่องเที่ยวมีผลต่อการครองชีพ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อราคาสินค้าอุปโภค และบริโภคแทบทุกประเภท กล่าวคือ ชาวเกาะหรือผู้ขายจะถือโอกาสขายสินค้าแก่ผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวหรือชาวเกาะในราคาที่สูงกว่าปกติ เนื่องจากสังเกตเห็นแล้วว่าคนต่างถิ่น เหล่านี้มีความจำเป็นต้องซื้อ ไม่ได้ตระเตรียมมาเอง และต้องการความสะดวกสบายจึง ขายสินค้าในราคาแพงและเป็นเหตุให้ชาวเกาะหรือคนในท้องถิ่นพลอยประสบปัญหาไปด้วย

- ซึ่งสอดคล้องกับอัตราส่วนร้อยละของความเห็นที่มีค่าสูงถึงร้อยละ 98.80 ของประชากรทั้งหมด
- แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวมีอิทธิพลอย่างมากที่เติบโตต่อปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น ตามทัศนคติของกลุ่มอาชีพประเภทต่าง ๆ ในเกาะลุมพุก

3.5 การท่องเที่ยวมีผลต่อการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก

เกาะลุมพุกเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่ปรากฏภาพชัดเจนเกี่ยวกับการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะในหมู่ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย ความประพฤตินิสัยในสาธารณะ และการอบแดด ซึ่งนับว่าเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เยาวชนไทยให้ลอกเลียนแบบไปประพฤติปฏิบัติได้ และส่งผลให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยถูกทำลายและเสื่อมทรามลงไปด้วย อันจะเห็นได้จากอัตราส่วนร้อยละของความเห็นในเรื่องนี้ที่มีค่าสูงถึงร้อยละ 95.60 ของประชากรทั้งหมด จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยได้พบว่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นจะปรากฏให้เห็นในย่านชุมชนบางแห่งบนตัวเกาะเท่านั้น โดยเฉพาะย่านการท่องเที่ยว อาทิเช่น การเปลือยกายอบแดด การเสเพลสิ่งผิดประเพณี พวกกัญชา และเหตุอัคคีภัยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เป็นต้น สำหรับการประพฤติปฏิบัติของเยาวชนในเกาะลุมพุกพบว่า เริ่มมีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว โดยเยาวชนเหล่านั้นนิยมการเที่ยวเตร่เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมาก อีกทั้งไม่ค่อยสนใจการเล่นเรียนและนิยมเสเพลสิ่งผิดประเพณี ซึ่งเป็นเรื่องน่าวิตกอย่างยิ่ง (บรรจง วัฒน, สัมภาษณ์)

3.6 การท่องเที่ยวมีผลต่อปัญหาทะเลทิด

สำหรับในประเด็นนี้ นับว่าเป็นปัญหาที่รัฐควรให้ความสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากจากการท่องเที่ยวเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ทะเลทิดเข้าไปแพร่หลายภายในเกาะ โดยเฉพาะกัญชา ซึ่งนอกจากเป็นภัยต่อประชากรในเกาะลุมพุกแล้ว ยังอาจก่อปัญหาโจรผู้ร้าย อันเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวซึ่งไม่เพียงแต่จะทำลายความสงบสุขของชาวบ้านโดยทั่วไปเท่านั้น ยังสามารถทำลายจุดล่าหกรรรมท่องเที่ยวอีกด้วย และจะเห็นได้ว่าอัตราส่วนร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับปัญหาทะเลทิดสูงถึงร้อยละ 86.60 ของประชากรทั้งหมด

3.7 การท่องเที่ยวมีผลต่อความเจริญทางด้านวัตถุ

อนุสรณ์จากความเห็นของชาว เกาะลุมพินีต่อการท่องเที่ยวในประเด็นนี้ ซึ่งคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละถึง 95.10 ของประชากรทั้งหมด ตลอดจนผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนา ประเภทอื่น ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะปัญหาสังคมแสดงให้เห็นว่า การท่องเที่ยวส่งผลต่อความเจริญของ เกาะลุมพินีในทางด้านวัตถุเสียเป็นจำนวนมากเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ ลูวิทย์ นันทพาณิชย์ (ลูวิทย์ นันทพาณิชย์, สัมภาษณ์) ที่ว่า นับตั้งแต่กิจกรรมท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในพื้นที่บริเวณเกาะลุมพินี ความเจริญทางด้านต่าง ๆ ก็หลั่งไหลตามมา โดยเฉพาะในด้านความทันสมัยชาว เกาะลุมพินีจึงมีอุปนิสัยเปลี่ยนไป กล่าวคือ เห็นแก่ตัวมากขึ้น ผิดจากเดิมที่มีแต่ความโอบอ้อมอารีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชาวเกาะโดยทั่วไปจะรักใคร่ปรองดองกันดี ต่างยอมรับนับถือต่อกันเสมือนญาติ และรู้จักกันแทบทุกหลังคาเรือนก็ว่าได้ แต่ทุกวันนี้การกลับตรงกันข้าม ความขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ จะปรากฏอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะกรณีพิพาทที่ดิน ตลอดจนปัญหาการประทุษร้ายต่อกันในเรื่องชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้นอย่างมาก

3.8 การท่องเที่ยวมีผลต่อราคาที่ดิน

ในขณะที่ความเจริญทางด้านกิจการท่องเที่ยวกำลังดำเนินไปนั้น ความต้องการทรัพยากรที่ดินในแหล่งท่องเที่ยวย่อมตามมา กล่าวคือ ที่ดินในแหล่งท่องเที่ยวจะถูกจับจองเพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการลงทุนประเภทที่มีรายได้ตอบแทน อันได้แก่ บริการที่พักแรมและกิจการขนส่ง และการลงทุนประเภทที่ไม่มีรายได้ตอบแทน อันได้แก่ ถนนและท่าเรือ ผลที่ตามมาคือที่ดินมีราคาสูงขึ้น ดังที่ชาว เกาะลุมพินีมีความเห็นพ้องต้องกันว่า การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อราคาที่ดินภายในเกาะ และคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละถึง 98.50 ของประชากรทั้งหมด ดังนั้น เจ้าของที่ดินหรือเกษตรกรชาว เกาะลุมพินีจำนวนหนึ่งก็พากันแสวงหาประโยชน์จากที่ดินของตนโดยเฉพาะในรูปการขาย ทั้งนี้เนื่องจากที่ดินได้ราคา ไร่ละกี่ไร่ก็ดี จากการสัมภาษณ์พนักงานที่ดินอำเภอเกาะลุมพินี (อนันต์ ฉะกาญจน์, สัมภาษณ์) พบว่านอกจากการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อราคาที่ดินดังได้กล่าวแล้ว ยังสามารถก่อให้เกิดปัญหาที่ดินด้านอื่น ๆ ติดตามมา โดยเฉพาะการกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรของนักสะสมหรือนักกว้านซื้อที่ดินทั้ง โดยชาว เกาะลุมพินีเองและชาวต่างถิ่น

3.9 การท่องเที่ยวมีผลต่อการละทิ้งที่ทำกินไปยังแหล่งอื่น

แม้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังต้องการแรงงานที่มีความชำนาญต่ำเป็นจำนวนมากและแรงงานดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ตั้งถิ่นฐานมาจากภาคเกษตรกรรม ซึ่งนับว่ามีส่วนช่วยให้ครัวเรือนเกษตรมีรายได้อีกช่องทางหนึ่ง แต่ในทางกลับกันพบว่า การท่องเที่ยวเป็นตัวการหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการผลักดันให้ชาวเกาะลุ่มละทิ้งที่ทำกินไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ยังที่อื่นนอกเหนือจากยึดจำกัดในตำบลที่ตนทำกิน ทั้งนี้ได้รับการยืนยันจากความเห็นของชาวเกาะลุ่มเองซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละ 70.40 ของประชากรทั้งหมด ตลอดจนสอดคล้องกับคำให้การสัมภาษณ์ของ อำนวย วิชัยดิษฐ์ ที่ว่า ชาวเกาะลุ่มส่วนใหญ่รักสันโดษ พอใจสิ่งที่มีอยู่และไม่นิยมเป็นลูกจ้างคนอื่นเหมือนชาวชนบทไทยโดยทั่วไป (อำนวย วิชัยดิษฐ์, สัมภาษณ์) ซึ่งแสดงว่าชาวเกาะลุ่มอยู่ในสภาพเหลือวิสัยจริง ๆ แล้ว จึงจำใจต้องละทิ้งถิ่นฐานไปตั้งหลักแหล่งอยู่ ณ ที่อื่น โดยเฉพาะแถบบนแผ่นดินใหญ่

3.10 การท่องเที่ยวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานของคนต่างถิ่น

ในแหล่งท่องเที่ยวที่ทางไกลความเจริญกำลังคนมักมียึดจำกัดทางการศึกษาและฝีมือหรืออีกนัยหนึ่งคนในท้องถิ่นมักขาดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานในธุรกิจท่องเที่ยว จึงเป็นเหตุให้มีการเคลื่อนย้ายกำลังคนจากภายนอกหรือคนต่างถิ่นที่ระดับการพัฒนาที่สูงกว่ามาดำเนินงานแทน (ภราเตช พงษ์วิเชียร 2527 : 60 ; เทียนชัย มัญจวน ผู้แปล 2519 : 5) สำหรับเกาะลุ่ม จากการสำรวจความเห็นในประเด็นนี้ พบว่า การท่องเที่ยวเป็นตัวการสำคัญที่ดึงดูดให้คนต่างถิ่นอพยพเข้ามาทำมาหากินในเกาะลุ่ม โดยมีอัตราส่วนร้อยละของความเห็นสูงถึง 85.70 ของประชากรทั้งหมด อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัยพบว่า คนต่างถิ่นที่เข้ามาทำมาหากินบนเกาะลุ่มเหล่านี้มีทั้งผู้ใช้แรงงานระดับต่ำไปจนถึงระดับแรงงานฝีมือ ซึ่งได้แก่ พนักงานซักรีด พนักงานเสิร์ฟ พนักงานบริการ พนักงานขายตัว พนักงานขับรถ ผู้จัดการ และเจ้าของกิจการ เป็นต้น และเป็นที่น่าสนใจว่ากิจการหลายแห่งดำเนินงานโดยชาวต่างชาตซึ่งมีภรรยาเป็นชาวไทย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทางราชการควรล่อลึงดูแลพฤติกรรมของคนเหล่านี้ที่เข้ามาแย่งอาชีพของคนไทย

สรุปได้ว่า ในด้านที่ต้องการการท่องเที่ยววันนั้น ชาวเกาะลุ่มยอมรับว่า การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ นอกจากช่วยก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และที่ดินใน

เกาะลุ่มมีราคาสูงขึ้นแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่นำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้ชาวเกาะได้รับความสะดวกลดบายอย่างมากจากบริการลำราเรือไปรษณีย์และลำราเรืออุปการ โดยเฉพาะในด้านการคมนาคมขนส่ง ส่วนในด้านที่ไม่ต้องการการทอเกี่ยวนั้น พบว่าการทอเกี่ยวเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของชาวเกาะอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการครองชีพ วัฒนธรรม ท้องถิ่น การไย่รถไย่ถนน ความเจริญทางด้านวัตถุ ตลอดจนปัญหา ยาเสพติด การสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินและการย้ายถิ่น

อย่างไรก็ตาม ชาวเกาะลุ่มต้องการให้กิจกรรมทอเกี่ยวนี้คงอยู่ในเกาะต่อไป และควรส่งเสริมการทอเกี่ยวให้มากกว่านี้ โดยให้ความเห็นว่าการที่บริเวณที่เคยเป็นส่วนมะพร้าวหรือที่รกร้างว่างเปล่า กลายมาเป็นสถานที่พักทอเกี่ยวนั้นเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ ตลอดจนความร่วมมือของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเกาะลุ่มนับว่าเป็นตัวจักรอันสำคัญที่มีต่อการพัฒนาการทอเกี่ยวภายในเกาะ (ตารางที่ 29)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นของชาวเกาะลุมพินีต่อการท่องเที่ยวในเกาะลุมพินี

หน่วย: ร้อยละ

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1. นโยบายส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในบริเวณเกาะลุมพินีของรัฐบาลนั้นเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมมาก	92.70	7.30	100.00
2. การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่น่าความเจริญมาสู่ท้องถิ่น	91.50	8.50	100.00
3. การท่องเที่ยวทำให้ที่ดินบริเวณเกาะลุมพินีราคาดีขึ้น	98.80	1.20	100.00
4. การท่องเที่ยวทำให้ชาวเกาะมีงาน อาชีพ หรือรายได้เพิ่มขึ้น	88.20	11.80	100.00
5. การท่องเที่ยวทำให้เกาะลุมพินีรายได้เพิ่มขึ้นกว่าเดิมมาก	98.80	1.20	100.00
6. การท่องเที่ยวเป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่น่าความเจริญมาสู่ท้องถิ่น	70.80	29.20	100.00
7. การท่องเที่ยวทำให้ชาวเกาะได้รับความสะดวกอย่างมากจากบริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของรัฐ	98.80	1.20	100.00
8. การท่องเที่ยวทำให้ชาวเกาะรักและหวงแหนในสภาพแวดล้อมตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน	58.20	41.80	100.00
9. การท่องเที่ยวทำให้มีการฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนวัฒนธรรมท้องถิ่น	13.90	86.10	100.00
10. การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ชาวเกาะต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน	78.90	21.10	100.00
11. การท่องเที่ยวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวเกาะต้องอพยพย้ายถิ่นออกไปหามาหากินในบริเวณนอกเกาะมากขึ้น	70.30	29.70	100.00

ตารางที่ 29 (ต่อ)

หน่วย: ร้อยละ

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
12. การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้คนต่างถิ่นอพยพเข้ามาลงทุนประกอบ การหรือทำมาหากินในเกาะลุมพุกมากขึ้น	85.80	14.20	100.00
13. การท่องเที่ยวมีผลทำให้ชาวเกาะถูกแย่งงาน หรืออาชีพ จากคนต่างถิ่น	10.20	89.80	100.00
14. การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ค่าครองชีพในบริเวณเกาะลุมพุกสูงขึ้น	98.80	1.20	100.00
15. การท่องเที่ยวมีส่วนเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาของเยาวชน เนื่องจากพ่อแม่ต้องการให้บุตรหยุดเรียนเพื่อทำงานหาเลี้ยง ครอบครัว	23.60	76.40	100.00
16. การท่องเที่ยวมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของ ชาวเกาะอย่างมาก	93.90	6.10	100.00
17. การท่องเที่ยวมีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตของชาวเกาะ จากการใช้รถใช้ถนน	96.40	3.60	100.00
18. การท่องเที่ยวมีผลทำให้เกาะลุมพุกมีปัญหาด้านอาชญากรรม เพิ่มขึ้นอย่างมาก	37.00	63.00	100.00
19. การท่องเที่ยวเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาความไม่ สงบสุขขึ้นในสังคมเกาะลุมพุก	18.40	81.60	100.00
20. การท่องเที่ยวมีผลทำให้เกิดปัญหาโจรผู้ร้าย	30.40	69.60	100.00
21. การท่องเที่ยวมีผลทำให้เกิดปัญหายาเสพติด	86.60	13.40	100.00
22. การท่องเที่ยวมีผลทำให้เกิดปัญหาไล่เถิด	41.10	58.90	100.00

ตารางที่ 29 (ต่อ)

หน่วย: ร้อยละ

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
23. การท่องเที่ยวมีผลทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง	43.90	56.10	100.00
24. นักท่องเที่ยวนำเอาวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเกาะเข้ามาเผยแพร่	95.50	4.50	100.00
25. การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สภาพแวดล้อมภายในเกาะได้รับความเสียหาย	34.20	65.80	100.00
26. การท่องเที่ยวทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญทางด้านวัตถุเท่านั้น	95.10	4.90	100.00
27. อยากให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มากกว่านี้	74.80	25.20	100.00
28. ความร่วมมือของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเกาะลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	63.00	37.00	100.00
29. ท่านเห็นว่าเกาะที่บริเวณที่เคยเป็นส่วนมะพร้าวหรือที่รกร้างว่างเปล่า กลายมาเป็นที่พักตากาโลนั้นเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์	97.90	2.10	100.00
30. หากจะให้ท่านเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างความสงบสุขกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ท่านจะเลือกเอาการมีกิจกรรมการท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไปในเกาะลุ่ม	93.50	6.50	100.00
รวม	69.37	30.63	100.00

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม